

ŽELEZAR

23. seja upravnega odbora Priznanje službi za analizo dela in časov

V petek, 6. decembra 1968 je upravni odbor nadaljeval s sejo, o kateri smo pisali že v prejšnji številki ŽELEZARJA, v programu pa je imel še poročilo o stanju norm in o problematiki v zvezi s tem, poročilo o izvrševanju sklepov prejšnje seje upravnega odbora ter reševanje tekočih vprašanj in prošenj.

Poročilo o stanju norm so sprejeli brez pripomb in službi za analizo dela in časov izrekli vse priznanje za uspešno in doslej obsežno opravljeno delo. Tudi s prečiščenim besedilom pravilnika o normah so se strinjali v celoti ter sklenili, da ga bodo posredovali delavskemu svetu Železarne v potrditev na prvi prihodnji seji, ki bo v soboto 14. decembra 1968. Takrat bodo predložili tudi zaključke službe za analizo dela in časov, ki so jih predložili v zvezi s problematiko norm v naši Železarni. O zaključkih bomo več pisali po seji delavskega sveta Železarne.

Pri reševanju tekočih vprašanj so odobrili nekaj službenih potovanj v inozemstvo, sklenili so, da bodo skupaj z ostalimi slovenski-

ma železarnama sprejeli letos ob 100-letnici, pokroviteljstvo nad tradicionalnim XXI. skokom čez kožo. Stroške te vsakoletne tradicionalne prireditve študentov metalurgije in rudarstva bodo proporcionalno krile vse tri slovenske železarne.

Nato so analizirali zapiske sej delavskih svetov železarn, strojnega vzdrževanja ter plinske in vodne energije. Vzeli so na znanje nekaj informacij direktorja Železarne o spremembah zakonskih predpisov o sredstvih gospodarskih organizacij, informacij o razgovorih predstavnikov slovenskih železarn s predsednikom republiškega izvršnega sveta Slovenije in zahvalo za dobro sodelovanje, ki jo je poslal kolektiv Hidromontaža iz Maribora ob proslavi 25-letnice obstoja.

Razgovor s predsednikom RS ZSS Tonetom Kropuškom Slovenski sindikati bodo podprli integracijo slovenskih železarn

V četrtek, 5. decembra je bil na obisku v naši občini predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije Tone Kropušek. Spremljali so ga še predsednik odbora za industrijo in rudarstvo Jože Globačnik, predsednik komisije za samoupravljanje Mitja Švab ter član sveta Milan Pogačnik. Po krajšem razgovoru na občinskem sindikalnem svetu so odšli v Železarno, kjer so imeli v zgornjih prostorih Kazine razgovor s predstavniki družbeno-političnih organizacij, samoupravnih organov in uprave podjetja.

Inž. mag. Peter Kunc, pa tudi drugi, so goste seznanili s problemi, zakaj je Železarna zašla v težaven položaj, o ukrepih za izboljšanje in podobnem. Direktor Kunc je poudaril, da trenutno stanje ni odraz slabega dela temveč predvsem liberalizacije uvoza in drugih slabosti. Nasprotno, poudaril je, da v Železarni dobro delajo, da dosegajo rekorde, zaradi nizkih cen (izguba tudi zaradi izvoza) pa so povprečni osebni dohodki pod 1.000 N din, kar povzroča veliko fluktuacijo in pa odhod strokovnjakov, kar je še posebej zaskrbljujoče. Železarna bo ob koncu leta imela predvidoma 45 milijonov N

din izgube in železar se ob tem upravičeno vprašuje: delam več, proizvajam več, sposoben sem delati nove kvalitete — kaj sem kriv, da gre Železarna v novo leto z izgubo? Goste so seznanili tudi z vsemi ukrepi znotraj Železarne, kar je bilo v preteklosti narejeno in kar že kaže določene uspehe. Mag. inž. Kunc je govoril tudi o predvideni integraciji slovenskih železarn, ki naj bi nekako po letu 1972 izšle iz težav in začele rentabilno proizvajati, pri čemer je tudi opozoril, da se lahko zgodi, da do integracije ne bo prišlo, v kolikor družba ne bo pokrila izgube, za katero slovenske železarne niso krive. Z jasno in preprosto besedo je govoril tudi o specializacijah jugoslovanskih železarn in o predvidenih težavah, ki se bodo pri tem še pojavljale. Ob koncu je poudaril tudi težave, ki bodo vsaj v začetku, v kolikor bi prišlo do integracije, nastale na področju samoupravljanja.

Tone Kropušek je imel tudi nekaj vprašanj, tako da je dobil jasno podobo o vseh problemih. Ob koncu je dejal, da bodo slovenski sindikati vsestransko podprli predvideno integracijo, s tem združenje kapitala, kar naj bi pospešilo specializacijo proizvodnje vsaj v naši republiki. Dejal je tudi, da upa, da bo družba tudi sicer podprla železarno, da bodo rešile probleme in poknile izgube, pri čemer je uporabil primerjavo, da mora že-

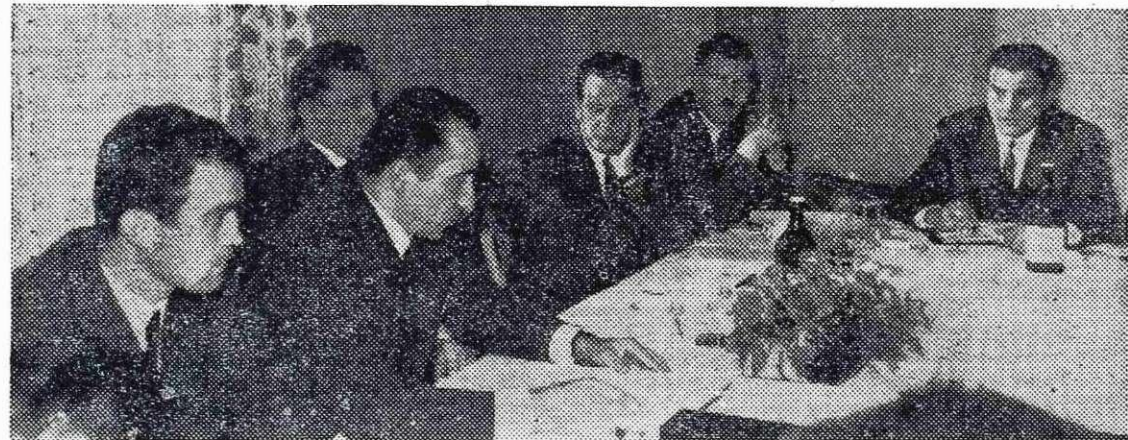
nin prinesiti v zakon doto ali biti vsaj neoporečen.

Po dopoldanskem razgovoru so si gostje ogledali novo valjarno Bela in za primerjavo še staro valjarno na Javorniku. Ob kosilu v Kranjski gori so se s predstavniki iz naše občine pogovarjali o problemih turizma in možnostih razvoja, čeprav se niso mogli izogniti pogovorom o problemih in težavah železarstva.

S KOORDINIRANIMI NAPORI IN JASNIM KONCEPTOM LAHKO IZBOLJSAMO STRUKTU- RO DRUŽBENEGA DOHODKA

Popoldanskemu razgovoru o občinski problematiki so poleg predsednika republiškega sveta ZSS Toneta Kropuške in sodelavcev prisostvovali tudi predstavniki občinske skupščine, družbeno-političnih organizacij občine in Železarne, ljudski poslanci z našega območja, predstavniki samoupravnih organov, uprave Železarne in predstavniki nekaterih drugih delovnih organizacij občine.

V uvodnih besedah je predsednik Sob. Jesenice France Žvan v zelo zgoščenih in jasnih besedah orisal problematiko občine in razložil možnosti njenega nadaljnjega gospodarskega razvoja. Naša občina, je po besedah predsednika, ena najbolj tipičnih občin v republiki glede enostranske ekonomske razvitenosti. Še danes Železarna predstavlja 72% ekonomske substance občine, čeprav smo od leta 1946 vsako leto za dober odstotek izboljšali razmerje (v letu 1946 je namreč Železarna predstavljala še 96% celotnega narodnega dohodka občine). Ta enostranska razvitost pa še ne bi bila tako občutna, če ne bi v zadnjih letih doživljali takih ekonomskih (nadalj. na 2. str.)

V četrtek, 5. decembra, je obiskal naš delovni kolektiv in občino predsednik RS ZSS Tone Kropušek. V dopoldanskem in popoldanskem razgovoru, so ga predstavniki Železarne in občine seznanili s problematiko Železarne in občine.

inž. Tone Razinger Problematika izplenov

(nadaljevanje)

Izplen pri valjanju slabov iz montiranih bram

B) Globina lunkeja na glavi blokov

Pomirjena jekla se vlivajo po ustaljenem postopku v kokile z montiranimi izolacijskimi ploščami domače proizvodnje.

Iz materialne bilance rednega odpadka izhajajo, da delež lunkeja v glavi slabov ne sme presegati 8%, če hočemo doseči planirani izplen 84%.

Občasne preiskave globine

lunkeja s pomočjo ultrazvoka so pokazale, da delež lunkeja zelo variira, tako

med posameznimi šaržami, kakor tudi med posameznimi bramami pri isti šarži. Za ilustracijo navajam dva primera:

TABELA II.

šarža	št. brame	lunker %	izplen %	šarža	lunker %	izplen %
V 7075	1	12	80,2	El 110	9,8	83
Kval.	2	10,5	77,5	Kval.	11,4	82,5
LR-A	3	7,7	84,9	C O3V	9,8	83,5
	4	9,4	83,0		5,8	88,8
	5	5,1	83,4		12,2	82,2
	6	7,7	84,2		6,6	86,0
	7	9,8	81,8			

(nadalj. na 4. str.)

Osebni dohodki v mesecu novembru

Čeprav je mesec november mesec praznovanj, saj padajo v to obdobje kar trije prazniki, smo z rezultati doseženih osebnih dohodkov lahko kar zadovoljni. Realizacija je sicer manjša od oktobrske za 7,2%, vendar gre le-ta na račun manjšega števila delovnih dni, saj je razlika v »potrošnji« dejansko opravljenih ur kar 9%.

Ker se denar za plačilo praznikov črpa iz razmejitev, iz katerih smo ta mesec vzeli kar 84 milijonov S din več kot v oktobru, bo rezultat v »kuverti« izplačanih os. dohodkov za celotno Železarno okrog 3% boljši. Razumljivo pa so primerjave v posamezni del. enoti lahko drugačne, kar je odvisno od ob-
nadalj. na 3. str.

Več človečnosti in medsebojnega razuma

V sedanjem, za naš delovni kolektiv dokaj nezavidljivem položaju, v katerem oblikovanje dohodka in osebnega dohodka največkrat ni odvisno samo od našega prizadevanja in našega vloženega dela, ampak tudi od številnih drugih dejavnikov, na katere nimamo neposrednega vpliva, ko mnogokrat naši osebni dohodki niso ekvivalentni vloženemu delu in doživenim rezultatom, smo toliko bolj občutljivi v medsebojnih odnosih.

V takem delovnem vzdušju cziroma položaju nas vsaka malo bolj nerodno izrečena beseda ali bolj zadržan ali nepozoren odnos predpostavljenega še toliko bolj prizadene. Kot ljudje smo v tem razburkanem svetu tudi zategadelj mnogo bolj občutljivi. Na vse to pa vpliva tudi osebno življenje, lastni problemi, težave in še mnogo drugega. Že v normalnih razmerah in pogojih je človek kot razumno, čuteče bitje zelo občutljiv v medsebojnih odnosih, včasih pa tudi prizadet za stvari, ki so lastne tudi njegovim odnosom. Taki smo, ne da bi se mnogokrat zavedali, kako pomembno je vse to za dobro delovno vzdušje, za dobre delovne rezultate, pa tudi za ublažitev medsebojne napetosti, ki je največkrat posledica sinteze vseh zgoraj omenjenih vzrokov.

Ko prislukneš pogovorom sodelavcev iz različnih delovnih enot, nemalokrat začutiš, kako skromna beseda ali pozornost predpostavljenega spodbudno vpliva na njegov odnos do dela, do kolektiva, do problemov... Vsi smo pretirano zaprti le v lastne probleme, pa naj bodo to osebni ali službeni. Za probleme in težave drugih nam ni dosti mar. Preveč imamo opravka sami s seboj. Pa vendarle mimogrede izrečeno vprašanje delovodja delavcu ob stroju: »Kako pa doma, se otroci dobro učijo?« ali »So domači vsi zdravi?« ipd., zelo ugodno vpliva na delavca, še bolj, če ga predpostavlja tudi nekaj minut poslušati o njegovih problemih. Včasih zadošča za večjo delovno sproščenost ali boljše počutje samo to, da nekemu zaupaš svoje težave in probleme. Takoj se lažje počutiš, ker veš, da vsaj v mislih nekdo deli s teboj probleme in težave. Kdo pa jih danes nima? In če zadošča samo tako skromna pozornost za boljše počutje sodelavca, ki se ob večjih problemih lahko signalizira v posredovanju tudi pristojnim službam, zakaj ne bi tem stvarim posvečali več pozornosti. V bistvu nismo gluhi za take stvari, le lastni problemi in večna borba s časom nam je zameglila to pomembno področje medsebojnih odnosov, ki so še posebno važni za vodilne delavce od grupnih vodij, mojstrov, delovodij, do najvišjih vodilnih delavcev.

Ko poslušaš ob odhodu v pokoj delavca, ki je 20, 30 ali še več let delal v Železarni, ko se z vlažnimi očmi posklavlja od svojih sodelavcev, ali njegovo neizmerno hvaležnost za skromno spominsko darilo ob odhodu, občutiš kako pomembna je človeška toplota, kako velika postane beseda **HVALA ZA TVOJ TRUD IN PRIZADEVANJE V KOLEKTIVU!**

V vsakodnevni delovni praksi pa v tej divji tekmi s časom pozabimo tudi na to. Bolj pogosto imamo na jeziku grajo ali kritiko, zelo nerade pa nam gredo z jezika besede: »HVALA, DOBRO SI NAREDIL« ali »ZELO STE BILI PRIDNI« ali »ZADOVOLJEN SEM S TEBOJ« in podobno. Tudi kritika in graja je potrebna, vendar objektivna in v pravem času in na pravem mestu. Prav tako pa so potrebne spodbudne in pohvalne besede, za katere pa smo tako v delovnem kolektivu, kot v naši splošni družbeni praksi zelo zadržani. Zlepa ne bomo pohvalili ali izrekli priznanja, razen pri izrednih dosežkih ali prilikah in še to zelo poredko. Pa vendar sami po sebi čutimo, kako spodbudno vpliva na naše splošno počutje ali delovno vnetje samo skromno besedno priznanje. Ali ljubosumnost, ali sebičnost, ali elementi simpatije ali antipatije, ali ne vem kaj, so nam zaviralne sile, da nam ne gre to z jezika, pa četudi sami večkrat to pogrešamo.

Marsikdo od vodilnih delavcev v kolektivu bo ugovarjal tem mislim, češ, tudi sam s seboj imam probleme in težave, tudi sam nisem deležen vsega tega. Res je, toda ena od pomembnih lastnosti vodilnih delavcev je, da zna zadržati lastna počutja, prikriti lastne težave in znati v pravem času in na pravem mestu izreči grajo pa tudi priznanje ali pohvalo ter pokazati trohico pozornosti do podrejenega sodelavca. Žal se v dialogih in odnosih še prevečkrat čuti osebno razpoloženje vodilnih, njihove izventovarniške težave in drugo. To pa ne sodi v profil vodilnih delavcev!

Teh lastnosti smo pri kadrovanju v dosedanja praksi premalo ali celo nič upoštevali. Primarno smo gledali na strokovno usposobljenost, kar je tudi prav, mnogo manj ali nič pa na vodilne sposobnosti, še manj pa na pedagoško-psihološko kvalitete, vendar bi morale vse te kvalitete biti v določenem razmerju lastne vsem vodilnim delavcem, od najnižjih do najvišjih.

Razgovor s predsednikom RS ZSS Tonetom Kropuškom

(nadalj. s 1. str.)

pretresov v Železarni. Šele zadnjih pet let, kar pa je kljub temu precej zamujenega, je dejal predsednik, smo začeli nekoliko bolj organizirano razmišljati o tem, kam se v bodoče orentirati, da bomo maksimalno lahko izkoristili naravne in geografske možnosti in delavoljnost naših ljudi. Poleg nadaljnjega razvoja Železarne menimo, da imamo možnosti, do primerne višine še nadalje razvijati turizem, kovinsko-predelovalno industrijo, trgovino in promet.

V prihodnjih desetih letih bi lahko s koordiniranimi napor in z jasnimi koncepti dvignili družbeni dohodek pri predelavi kovin od sedanjih dveh milijard na 20 milijard S din, v turizmu in gostinstvu od sedanjih 3,5 milijard na 20 milijard S din, v prometu od 2,5 milijard na 10 milijard S din in družbeni dohodek v trgovini od sedanjih 13 milijard na 20 milijard S din. Skupaj to predstavlja 70 milijard S din, kar bi nam skupaj z dohodkom Železarne, obrti in drugih dejavnosti šele omogočilo v občini investirati v stvari, ki jih glede na geografski položaj in družbene potrebe rabimo.

SPREMINJATI MORAMO STRUKTURO ZAPOSLENIH

V nadaljevanju je predsednik Zvan govoril o vprašanju zaposlenosti v občini. V primerjavi s številom prebivalcev v občini (27.000), je zaposlenost (12.500) razmeroma visoka. Problem pa je v tem, da je glede na dominantni položaj Železarne v občini zaposlenih zelo malo žena (26%). Ta odstotek se sicer počasi večja, vendar še vedno prepočasi. Enostanska zaposlenost ima določene ne-

gativne posledice, kar se je pokazalo predvsem lani, ko je osebni dohodek konstantno padal. V občini je kar dve tretjini družin, kjer je zaposlen samo eden od obeh zakonskih tovarišev. Če primerjamo podatke o zaposlenosti z razvojnimi možnostmi, imamo pred seboj dve področji, to je trgovina in gostinstvo ter turizem, delno tudi kovinsko-predelovalna industrija, ki lahko vplivajo na strukturo zaposlenih v korist žena.

K spremembi strukture zaposlenih nas sili tudi to, da je moška delovna sila v občini in na območju, ki gravitira na Jesenice, izčrpana. Le-to lahko nadomestimo z žensko delovno silo, razen tega pa je že čas, je nadaljeval predsednik, da se zadržno odločimo, da je v bodoče nemogoče zaposlovati ljudi tako kot smo jih v preteklosti. Predsednik Zvan je poudaril, da je sedanje stanje v občini posledica tega, da je Slovenija in Jugoslavija zahtevala od Jesenic dve desetletji samo jeklo, ni se pa razmišljalo, kaj je taki skupnosti še potrebno. Tako smo zašli v velike težave tako glede stanovanjske problematike, neurejenosti naselij, komunikacij idr., čeprav smo peto slovensko mesto.

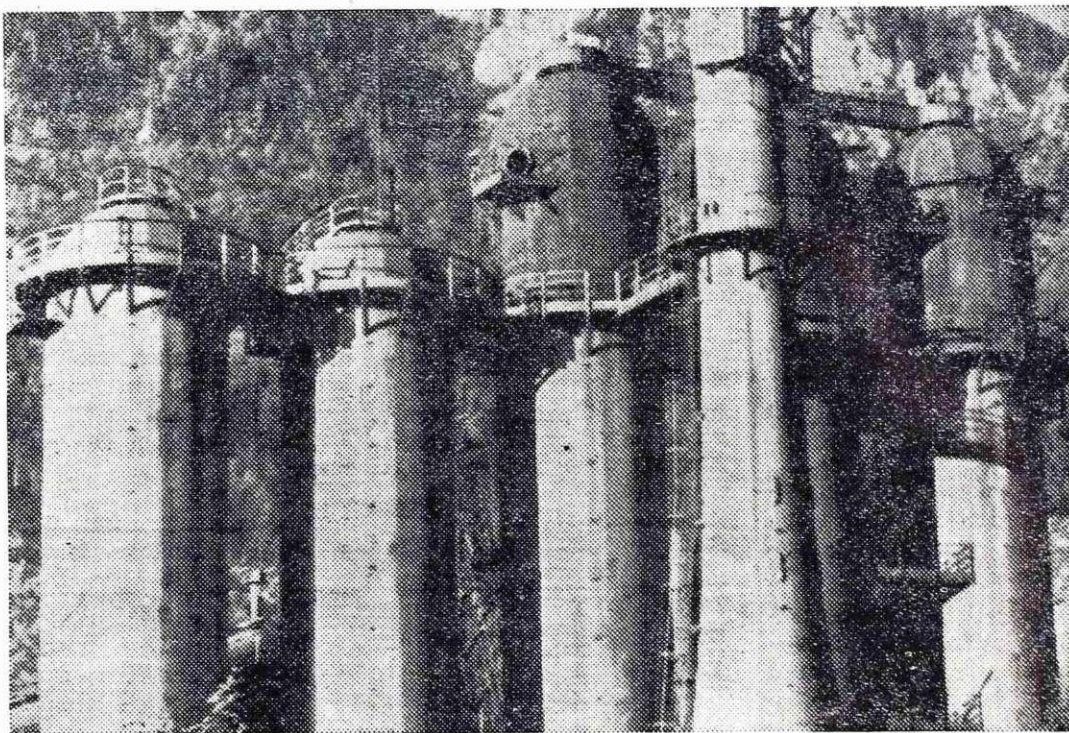
Zaradi enostranske razvosti gospodarstva v občini manjka tudi denarja za družbene potrebe. Glede na proračunske pokazatelje naša občina med 60 občinami v republiki deli zadnjih deset mest, pred nami so celo subvencionirane občine. Predsednik Zvan je zaključil svoje izvajanje s podrobno obrazilo razvoja nekaterih gospodarskih dejavnosti v občini in s poudarkom, da bi bilo prav, da naša stališča, mnenja in potrebe dobijo svoje mesto tudi v republiškem

programu gospodarskega razvoja.

Predsednika Zvana so v nadaljevanju dopolnili še nekateri drugi. Zdravko Pogachnik je govoril o težavah pri zaposlovanju neslovencev, o problemih socialnega zavarovanja, invalidov in benificiranem stažu. Inž. Vičarjeva je podrobno osvetljila stanovanjsko problematiko v občini. Direktor Železarne mag. inž. Kunc je govoril o številnih neskladjih, ki nastopajo med našimi željami in realnimi možnostmi (skrajšanje delovne dobe, delovnega časa, povečanje osebnega dohodka in drugo). Stane Torkar je kritično spregovoril o nekaterih vprašanjih iz socialnega varstva in delovnih razmerij oz. skrajšanju delovne dobe. O zelo heterogenih zahtevah do družbe in o skupščinski praksi je razpravljala inž. Arzenšek. Seveda je to samo nekaj ključnih problemov, o katerih so govorili, ker je v omejenem času nemogoče obravnavati vseh vprašanj in problemov, ki spremljajo naš razvoj.

Zelo aktivno je v razpravi sodeloval tudi predsednik Kropušek, ki je tolmačil stališča slovenskega sindikata do nekaterih vprašanj. Dalj časa pa se je zadržal pri osnovah družbenega plana Slovenije za prihodnje leto.

Skoraj 12-urno bivanje predsednika republiškega sveta ZSS Toneta Kropuška s svojimi sodelavci na Jesenicah in dopoldanski ter popoldanski razgovor je prav gotovo omogočil, da so spoznali ključne probleme Železarne in občine, obenem pa je to zelo koristno sodelovanje republiških sindikalnih delavcev s terenom, kar bi moralj prakticirati tudi drugi republiški družbenopolitični organi.

Med pomembna rekonstrukcijska dela v naši Železarni sodi tudi povečanje zmogljivosti kaverjev. Slika je posneta še med montažnimi deli

Osební dohodek v novembru

(nadalj. s 1. str.)

sega in vrste proizvodnje. Relativno visoka »restrikcija« ki znaša za ta mesec kar 10 % pa dokazuje, da so naši ceniki že dalj časa podvrženi »inflaciji«. Njihova dinarska vrednost je v odnosu na razmerje med realizacijo in 16 % os. dohodkov vredna le še okrog 90 %. Iz tega sledi, da se bomo morali prej ali

slej odločiti za razvrednotenje cenikov ali pa na kakršenkoli način doseči boljši ekonomski rezultat. Biti nam mora jasno, da stalno popravljanje cenikov brez ustreznega kritja, nima druge vrednosti, kot izravnava-nje odnosov med delovnimi enotami. Koliko smo imeli pri tem »srečo« ali še boljše »nesrečo« roko, nam najbolje kažejo sami podatki n. pr.:

Doseženi os. dohodki na 1 opravljeno uro v mesecu novembru in v času od 1. do 11. 1968 v S din/h neto

DE	Doseženo v novembru	Pripada po kategoriz.	Doseženo I. - XI.	Pripada po kategoriz.	St. ur/os. I. - XI.
Plavž	507.37	473.78	467.95	460.38	187.4
Martinarna	525.90	499.11	537.62	485.00	187.6
El. jeklarna	562.07	501.15	489.66	486.97	216.1
Samotarna	436.20	450.98	399.43	438.23	198.6
Livarna	528.89	480.88	475.87	467.28	197.8
Valjarna Bela	583.90	506.21	528.66	491.90	219.4
Profilne valj.	496.98	458.58	475.62	445.61	209.7
Valjarna 2400	502.83	481.38	455.06	467.77	211.5
Valjarna 1300	461.07	459.60	436.24	446.60	206.6
Valj. žice — stara	459.73	486.45	443.74	472.09	218.1
Jeklovlek	518.07	476.82	474.12	483.33	210.0
Strugarna valjav	508.61	515.33	485.32	500.76	196.9
Valj. žice Bela	533.90	541.18	524.96	525.87	218.1
HVZ	495.79	484.42	448.02	470.72	206.6
Zebijarna	483.58	470.74	466.30	457.43	203.0
Elektrodni	450.08	423.11	424.12	411.15	186.2
St. delavnice	523.16	513.31	515.36	498.79	197.3
St. vzdrževanje	570.72	541.68	516.12	526.36	199.2
Gradbeno vzdr.	488.83	505.20	505.50	490.91	196.9
Transport	477.00	477.33	456.79	463.83	208.2
PIV	532.95	518.37	508.89	503.71	189.0
EL. topl. energ.	535.48	535.60	517.91	520.46	210.4
VEN	545.30	555.37	538.29	539.65	192.3
RTA	576.17	605.02	571.38	587.91	192.0
RO	687.68	727.65	671.83	707.07	199.3
OTK	581.21	585.26	558.36	568.71	197.3
Upravne službe	545.38	574.11	529.04	557.88	203.9
ZELEZARNA	506.72	506.72	492.39	492.39	201.2

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

Dežurna služba tehničnega sektorja

v tednu od 14. do 20. 12. 1968

SOBOTA, 14. 12., od 20. do 8. ure: TEDI OKROŽNIK, gradbeno vzdrževanje.

NEDELJA, 15. 12., od 8. do 20. ure: inž. BOGDAN STOCCA, RO.

NEDELJA, 15. 12., od 20. do 8. ure: inž. SAŠO PAVLIČEK, SEP.

PONEDELJEK, 16. 12., od 20. do 8. ure: ZDRAVKO ČRV, Javornik I.

TOREK, 17. 12., od 20. do 8. ure: inž. CIRIL URBAR, valjarna 2400.

SREDA, 18. 12., od 20. do 8. ure: inž. JANKO PERNE, valjarna Bela.

ČETRTEK, 19. 12., od 20. do 8. ure: VIKO SMOLEJ, PIV.

PETEK, 20. 12., od 20. do 8. ure: inž. JOŽE NOVAK, OTK.

Dežurni ima sedež v pisarni tajništva tehničnega direktorja, tel. 225 — ob odsotnosti kličite tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavimo na razglasnih deskah vseh vrtarjev.

Tajništvo tehničnega direktorja

Obvestila kolektivu • Obvestila kolektivu

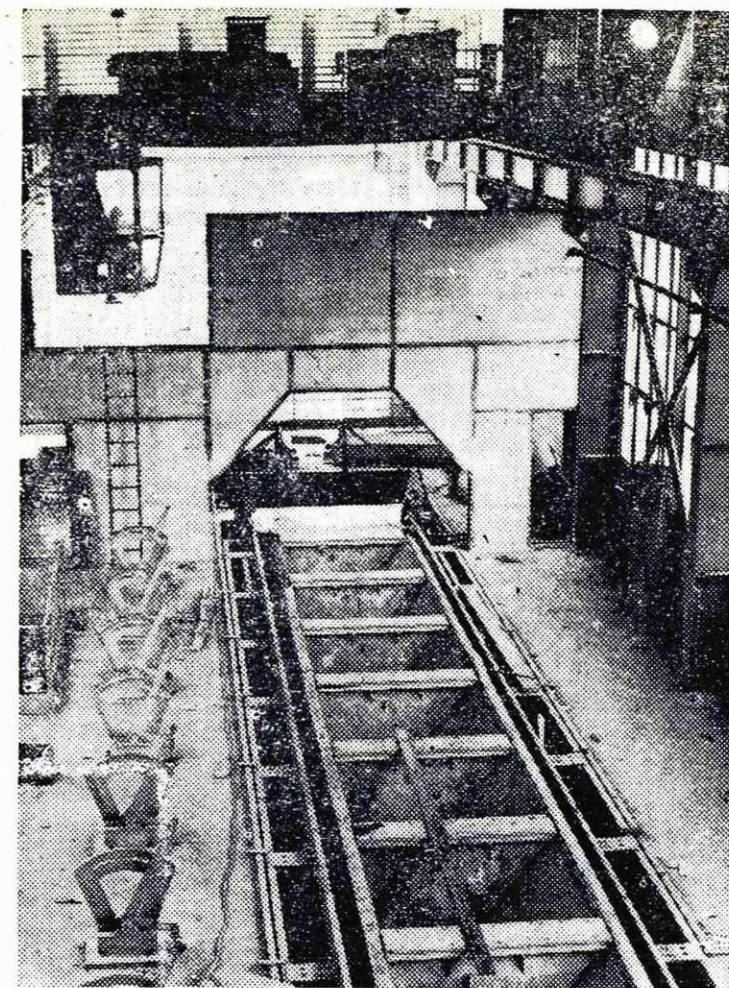
Ker za oceno dejansko doseženih os. dohodkov uporabljamo razmerje, ki ga daje seštevek vrednosti del. mest po kategorizaciji za vsako del. enoto, je seveda važno ali takšno razmerje sploh priznavamo ali ne. Čeprav je bilo v zvezi s tem prek vsa leta veliko kritike in negodovanja, pa izvedeni popravki med letom tako malo spreminjajo razmerje med delovnimi enotami, da o tem skoraj ni vredno govoriti. To pa dokazuje, da razmerje le ni tako nemogoče kot bi ga včasih radi prikazali in ga za tovrstno primerjavo prav lahko uporabljamo. Ker se bližimo koncu leta in s tem stojimo pred tem, da se bo za l. 1969 potrebno ponovno odločiti kakšne odnose bomo imeli med del. enotami, glede osebnih dohodkov, bomo morali tudi razčistiti vprašanje, kakšna je realna primerjava med enotami, ki imajo delovni proces organiziran po sistemu skrajšanega tedna in med tistimi, ki delajo po sistemu 48-urnega tednika. Če velja načelo, da naj bodo osebni dohodki pri prehodu na skrajšani del. čas nespremenjeni, potem mora primerjava mesečnih os. dohodkov temeljiti na enakih zneskih kot so bili doseženi za 208 urno delo, kadar pa bomo primerjali podatke na enoto časa (uro) pa morajo del. enote s skrajšanim delovnim časom dosegati toliko večje poprečje, koliko znaša razlika med normalnim in skrajšanim del. časom. Šele takrat lahko govorimo o nespremenjenih osebnih dohodkih ob skrajšanem delovnem času. Pogoji da to dosežemo, pa je načelo, da v krajšem delovnem času dosežemo enak delovni učinek.

SM

Poškodbe v novembru

Na podlagi zbranih podatkov je služba za varstvo pri delu ugotovila, da je bilo v novembru poškodovanih na delovnih mestih 48 naših sodelavcev, štirje sodelavci pa na poti na delo. Na tališnice odpade 7 poškodb, na valjarni 18 in ena na poti, HVZ 8, 1 na poti, stojno energetski obrati 11 na delovnih mestih ter ena na poti, upravne službe dve poškodbi in ena na poti ter gostinska enota Zelezar dve poškodbi.

Zaradi poškodb na delovnih mestih smo v novembru v celoti izgubili 1.202 dneva, od tega v tališnicah 202, valjarnah 390, HVZ 171, strojno-energetskih obratih 271, upravnih službah 86 in GEŽ 82 dni. Zaradi poškodb na poti smo izgubili v Zelezarni skoraj 112 delovnih dni, v valjarnah 22, v HVZ 8, strojno-energetskih obratih 66, od tega zaradi poškodb v prejšnjih mesecih kar 50 dni. V upravnih službah 16 delovnih dni.

Vakuumske komore sinter stroja (aglomeracija — obj. 22)

Pravna pomoč izumiteljem in avtorjem tehničnih izboljšav

V določenih primerih avtorji tehniških izboljšav, predvsem pa izumitelji, po vložitvi predloga oziroma zahteve za odškodnino potrebujejo pravno pomoč. Do sedaj so bili avtorji odvisni od svoje iznajdljivosti, ali pa so se obračali za pomoč in nasvete na Društvo izumiteljev in avtorjev tehniških izboljšav. Organizirane in stalne specializirane pravne pomoči ni bilo.

Glede na zapletenost in specifičnost pravne problematike izumiteljstva in tehniških izboljšav pri uveljavljanju in zavarovanju zakonitih pravic avtorja, je republiški odbor Zveze izumiteljev in avtorjev tehniških izboljšav v Ljubljani, sklenil posebno pogodbo z odvetniško pisarno Rada Brezovca in Ivana Japlja. Omenjena odvetniška pisarna posluje za člane društev od 1. 11. 1968 dalje v Ljubljani, Kotnikova 12, vsak torek in petek od 16. do 18. ure.

Pravna pomoč bo obsegala različne odvetniške storitve od pravnih nasvetov do se-

stavljanja pogodb, prenosa avtorskih pravic, zastopanja v sporih itd.

Vsak član društva ima pravico do enournne brezplačne pravne pomoči letno. Za pravno pomoč, ki znaša nad eno uro letno, ima avtor popust 25 %, kakor tudi za ostale odvetniške storitve, v kolikor le-te gredo na njihov račun. Ostale stroške pogodbeno nosi RO Zveze izumiteljev in avtorjev tehniških izboljšav Slovenije.

Ob iskanju pravne pomoči se je potrebno izkazati s člansko izkaznico pristojnega društva. Zaželeno je, da avtorji, ki bodo rabili pravno pomoč od omenjene odvetniške pisarne, predhodno javijo svoj prihod. Pomoč dobijo tudi avtorji, ki niso člani društev.

Na osnovi pogodbe med RO ZIATI in odvetniško pisarno glede pravne pomoči avtorjem, je sklad Borisa Kidriča odobril štipendijo za tri mesece v Angliji odvetniku tov. Japlju za študij pravne pomoči avtorjem.

Niko Bernard

Nov uspeh dne Klemen

V 48. številki našega glasila smo poročali o izrednem uspehu dne Klemenc (pravilno bi moralo biti Klemen), ki je 19. novembra dosegla dñinski rekord v proizvodnji gotove robe 84.008 kg. Te dni pa smo dobili novo sporočilo z obratovodstva lahke proge, da je ista dnina, to je dnina KLEMEN 5. decembra ponovno izboljšala svoj rekord v proizvodnji gotove robe na 87.836 kg.

CESTITAMO

Problematika izplenov

(nadalj. s 1. strani)

Vedno bolj kritična situacija v pogledu izplena pri valjanju slabov iz montiranih bram, predvsem pa velika neenakomernost pri tem, je začela vzbujati dvome v pravilnost same tehnologije vliivanja jekla, kvalitete izolacijskih plošč, režima ogrevanja bram ipd. Potrebno je bilo torej čim bolj podrobno analizirati celoten potek izdelave in predelave jekla v

slabe. V ta namen smo se lotili obširnih raziskav v dveh etapah dela.

1. Na šaržah iz tekoče proizvodnje brez posebne povezave z jeklarno.

2. Na posebno pazljivo izdelanih šaržah.

Rezultati raziskav globine v glavi slabov so podani v tabeli III. Vsi rezultati se nanašajo na brame, vliite v kobile formata B 8.

TABELA III.

Delež lunkeja %	Delež bram %		
	1. etapa	2. etapa	
		SM jeklo	El jeklo
2-4	2,3	1,7	10,7
4-6	9,3	60,4	42,5
6-8	29,3	17,1	27,6
8-10	39,0	15,6	19,4
10-12	11,5	5,2	4,3
več	8,6	-	-

V prvi etapi dela je torej imelo le 40,9 % (2,3 + 9,3 + 29,3) bram lunke pod 8 %, v drugi etapi pa pri SM jeklu 79,2 % bram, pri el. jeklu pa 80,8 % bram.

Ker med obema kampanjama dela nismo bistveno spreminjali tehnologije vliivanja jekla, lahko izboljšanje v drugi etapi pripisemo predvsem večji disciplini in pazljivosti pri delu v jeklarni.

Največjo nevarnost za dober izplen predstavljajo nepolno doliti bloki jekla, ki nastopajo v primerih, ko zmanjka taline in jalove glave niso polno nalite, ali pa ko zaradi kakršnih koli vzrokov talina sploh ne pride v glavo (slika 5).

brama 7 24,9 % lunkeja.

Na vprašanje, kaj storiti v primeru, ko pride do opisane situacije, še nimamo jasnega odgovora. Prepričani pa smo, da bo enotna in polna teža bram prispevala svoje k zmanjšanju števila nepolno dolitih blokov.

C) Odgor in odpadki na nogi

Iz sheme za planirani izplen izhaja, da delež odgora in odpadka na nogi ne sme presegati 7 %. Rezultati raziskav v že omenjenih kampanjah dela so dali glede deleža odgora in odpadka na nogi rezultate, ki so prikazani v tabeli IV. V drugi etapi dela smo posvečali posebno

Rezultati teh preiskav so pokazali naslednje:

1. S pazljivim delom pri razrezovanju noge je pri širini slabov 1100 mm (brama B 8) mogoče zmanjšati odpadki pod 7 %.

2. Odpadek na nogi pri slabih širine B 8 (brama B 8) je za okrog 1 % večji od predpisane, kar lahko pripišemo večjemu prehitevanju zaradi prevelikega krčenja pri valjanju slabov širine 800 mm iz brame B 8. Na osnovi teh rezultatov smo se odločili za najmanjšo širino slabov 900 milimetrov ter bramo formata B 6 za valjanje te širine. S tem ukrepom se krčenje zmanjša od 370 na 120 mm.

Iz shematičnega prikaza na sliki 6 je razvidno, da posledica prevelikega odreza na nogi ni le manjši izplen, zaradi odpadka zdravega jekla pri nogi, ampak tudi povečana količina odrezkov ter izmečka zaradi pozicije, kar dodatno znižuje izplen, tako pri valjanju slabov, kakor tudi pri valjanju debele pločevine. Iz sheme je tudi razvidno, da se je v poročilih OTK-KK del sicer normalnega lunkeja prikazoval kot izmeček.

Na osnovi rezultatov do sedaj izvršenih raziskav in analiz zaključujemo naslednje:

S predpisano tehnologijo izdelave in predelave jekla v slabe je mogoče doseči in preseči planirani izplen 84 %.

V tehnologiji dela so potrebne le manjše dopolnitve, ključ za izboljšanje izplena pa leži predvsem v:

- pazljivem in discipliniranem delu ter spoštovanju postavljenih regulativov,
- stalni kontroli rednega odpadka na glavi in nogi,
- iskanju novih tehničnih možnosti za nadaljnje zmanjšanje deleža glave in raztrosa vlitih tež.

Pomembno vlogo pri tem ima pravilen sistem programiranja slabov, ki še ni popoln, vendar pa je bil na tem področju v zadnjem času narjen velik korak naprej.

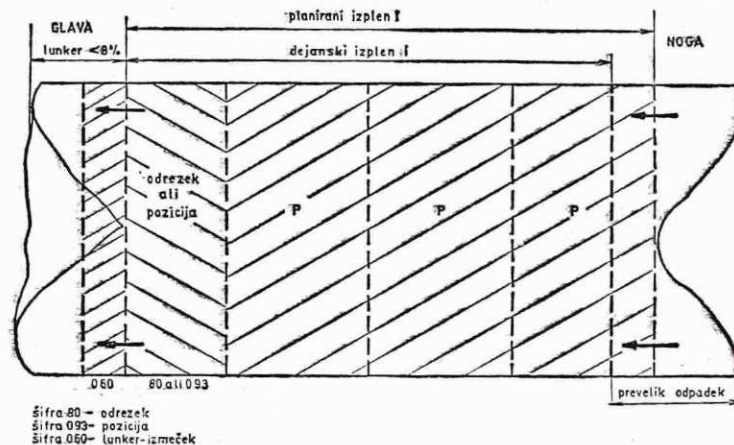
Upotševajoč opisano spoznanja smo v mesecu novembru dosegli pri valjanju slabov za valjarno 2400 izplene, ki so prikazani v tabeli V.

TABELA V.

planirani izplen	doseženi izplen %	delež glave %	delež noge + odgor %	pozicija %
SM-84 %	83,9	7,4	6,7	0,7
El 84 %	88,9	7,5	6,3	0,7
SM 81 %	88,9	7,1	6,3	
El 81 %	82,8	7,5	8,0	

Rezultati kažejo, da je bil v mesecu novembru pri vseh kategorijah jekel dosežen planirani izplen, zahvaljujoč predvsem ugodnim rezultatom v pogledu odpadka na glavi in nogi slabov. Posebno razveseljivi so doseženi rezultati pri plemenitih jeklih (SM 81, El 81) kar je dokaz, da je proizvodnja teh jekel (predvsem družine 52) osvojena.

V svoji razlagi se nisem dotaknil problematike izplenov pri valjanju nepomirjenih bram ter plemenitih visoko legiranih jekel iz razloga, kee osvajanje teh jekel še ni zaključeno. Prav tako nisem obravnaval izplenov pri valjanju slabov za prodajo, pri katerih dosegamo izplene okoli 80 %, kar trenutno smatramo kot zadovoljivo.

Slika 6 — Vpliv prevelikega odreza na nogi slabov na izplen

Slika 5 — Polno in nepopolno doliti bloki

Rezultat takšnega stanja je globok in nekontroliran lunke. Primer: šarža

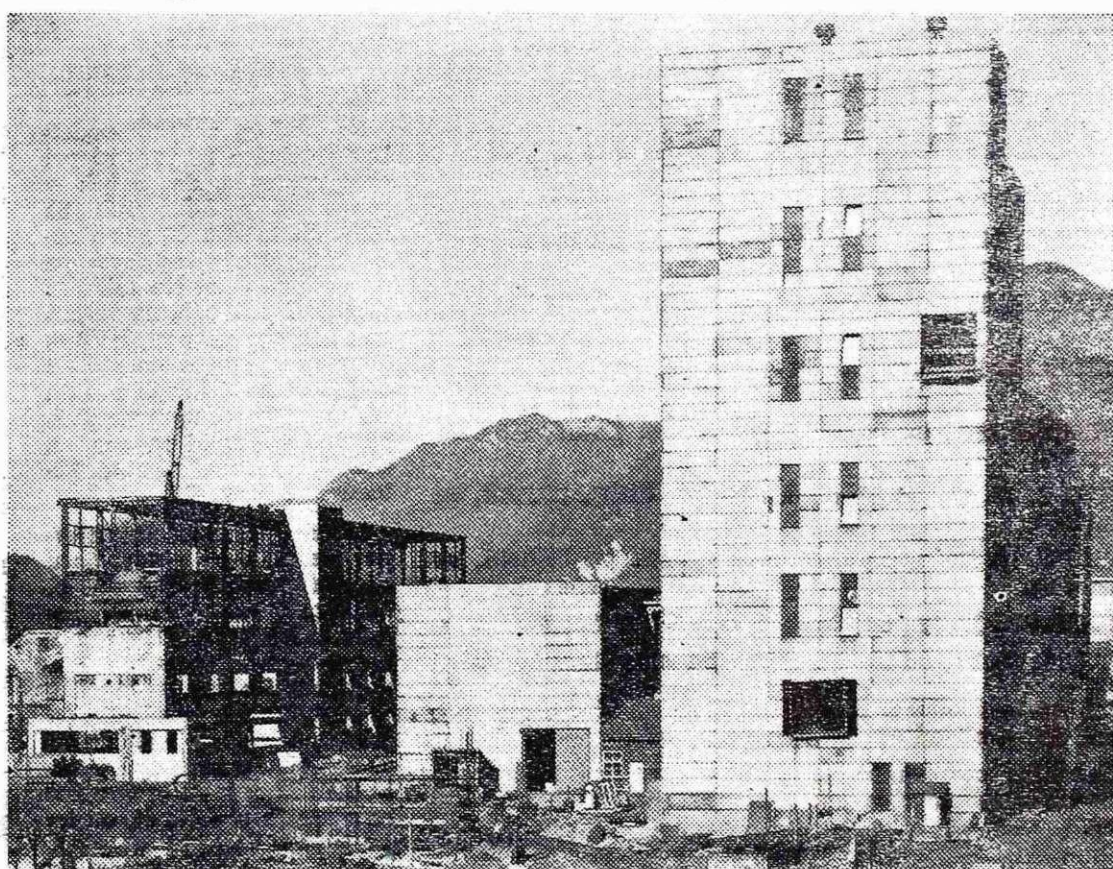
H 6752 LR-A

brama 6 23,9 % lunkeja

pozornost razrezovanju slabov pri nogi. Predpostavljali smo, da se delež odgora v opazovanem obdobju ni spreminjal. Vsi rezultati se nanašajo na brame, vliite v kobile formata B 8.

TABELA IV.

delež odgora + odpadka na nogi %	delež bram %		
	1. etapa	2. etapa	
	širina: 1100 mm	š = 1100 mm	š = 800 mm
3-5	18,2	15,6	-
5-7	30,4	55,8	26,7
7-9	35,5	20,8	56,7
9-11	16,0	7,8	16,6
več	11,9	-	-

Kdor dnevno ne spremlja izgradnjo nove aglomeracije, ne more razumeti kako hitro se spreminja podoba nekdanje »Hrenovce«.

Sodelavci o koristnosti tovarniške fizioterapije

Fizioterapija socialno zdravstvene službe železarne Jesenice, ki je pričela s svojim delom 23. oktobra letos, je v enome-sečnem obdobju, to je od 23. 10 do 23. 11 1968 opravila 1329 storitev.

Rezultat zdravljenja je zadovoljil z ozirom na skrajšani bolezenski stalež. Največ ljudi boluje zaradi težav v križu, sledijo roke, noge. Fizioterapija nudi naslednje usluge: termoterapijo (efloraža, petrizaža, frikcija) in termoterapijo, t. j. grelni lok, parafinske kopeli, ultravioletni žarki, diatermija).

Zanimalo nas je, kaj sodijo pacienti, ki se poslužujejo teh uslug, o učinkovitosti in upravičenosti tega oddelka, zato smo jim v času fizioterapije zastavili nekaj vprašanj.

Npr.:
V kratkem obratu delate?
Za katero boleznijo se zdravite?

Ali vam zdravljenje s fizioterapijo pomaga in čutite olajšanje?

Ali smatrate, da je bila fizioterapija potrebna?

Naj navedemo njihove odgovore:

Jože Šterk — martinarna:
»Imam revmo v križu. Terapija mi pomaga, če mi ne bi pomagala, ne bi hodil. Mislim, da je potrebno, da ostane in se morda še izpopolni.«

Silva Gabrovšek — OTK:
»Boli me roka. Verjetno je to revma. Doslej sem že dvajsetkrat bila na obsevanju in mi je bolje. Zaradi tega mi ni treba bolovati in na obsevanja grem proti koncu dneva, s tem se ne zamudim mnogo, vendar bi brez obsevanja ne zdržala, ker so bile bolečine prehude. Kdor ni bolan, pač ne trudi te prepotrebne pomoči.«

Metod Jagodic — transport:

»Fizioterapija je vsekakor zelo potrebna. Hodim na masažo in na obsevanje, ker imam hudo revmo. Stanujem v Kranju in to opravi takorekoč mimogrede, ko grem na delo ali z dela in tako še dobim vlak, da se vrnem domov. Če ne bi bilo te ugodnosti, bi moral v bolnišnico, česar pa si ne želim. Res sem vesel, da nam je ta oddelek tako pri roki in mislim, da se bo to tudi pri delu poznalo, saj človek z bolečinami težko dela, bolovanje pa ni v prid niti podjetju niti bolniku.«

Rudolf Javornik — HVŽ, žičarna:

»Delam pri stroju v žičarni, ki ima zračno hlajenje in mislim, da sem se tam tako močno prehladil. Pri delu se potim, hlajenje pa povzroča, da mi z vseh str-

ni piha, tako da sem dobil hude revmatske bolečine. Hodim na obsevanje in masažo, boloval ne bi rad, ker se to preveč pozna pri službi, ki je že itak majhen. V HVŽ delam 15 let in menim, da bi bile potrebne pri strojih neke izboljšave. Fizioterapija mi je hudo potrebna in hvaležni smo vodstvu Železarne, ki nam je omogočilo to zdravljenje.«

Barbka Ušljaj — GEŽ:
»Bolovala sem na ledvicah. Lečeči zdravnik dr. Dražič mi je priporočil obsevanje. Hodim že dalj časa in čutim precejšnje izboljšanje. Pred tem se nisem mogla niti pripogniti. Ustanovitev tega oddelka je bila po mojem mnenju zelo potrebna in tudi zdravljenje je učinkovito.«

Jože Kliček — HVŽ:
»Bolujem za išiasom. Hodim na obsevanje z UKW in že čutim, da je bolje. Delam pri stroju Siemens, kjer valjamo emulzijo in zato vedno stojim na mokrih tleh. Od pare kaplja na mene, ventilator, ki naj bi odvajal paro, pa dela prepih. Že dva sodelavca pred menoj sta zbolela, prav tako pred mesecem dni moj brat, ki dela na istem delovnem mestu. Tudi on se je pozdravil z obsevanjem in masažo. V izogib takih posledic bi bile potrebne tudi kake izboljšave pri stroju. Vidim, da mi obsevanje koristi in imam upanje, da se bom pozdravil. Oddelek je na zelo primerenem kraju, ker imajo pacienti v bližini avtobusno postajo, kar ustreza predvsem tistim, ki se vozijo izven Jesenic. Lahko pa tudi nekoliko počakajo, da se ohladi, posebno sedaj, ko je hladno.«

Jože Skube — konstrukcijska delavnica:

»Na ortopedski kliniki v Ljubljani so mi priporočili obsevanje in že čutim, da je

nekoliko boljše. Obolela so mi hrbtenična vretenca. Ne bolujem, zelo pa mi ustreza, da lahko med dnino opraviš še obsevanje, ker stanujem v Lescah in bi moral sicer ostajati ves dan na Jesenicah. Zmenim se s sestro za določen čas, ki tudi meni ustreza, da sem takoj na vrsti in se tako zelo malo zamudim. Fizioterapija je koristna, saj to verjetno pokažejo tudi rezultati zdravljenja in manjši odstotek bolovanja.«

Poldka Stancar — elektrodni oddelok:

»Imela sem hude bolečine v pasu in dr. Vilmanova mi je naročila, naj hodim na obsevanje in masažo. Zdi se mi, da se delavcem s tem veliko pomaga in jim lajša bolečine.«

Franjo Kuvek, elektro je-karna:

»Boli me križ in mislim, da je temu kriv prepih v obratu, pa tudi fizično delo. Obsevanje mi pomaga in mi olajša bolečine, da lahko delam in mi ni treba bolovati. Boloval ne bi rad, ker se v kuverti preveč pozna. Pametno je, da so v Železarni ustanovili fizioterapijo, saj imamo od tega koristi delavci in pa podjetje, če čim manj delavcev boluje.«

Duškanka Stojanovič — GEŽ:

»Imam obolelo hrbtenico in roke. Na obsevanje hodim že

dolgo. Pomagalo mi je, da sedaj vsaj lahko hodim in to je že veliko izboljšanje, da ne govorim o omiljenju bolečin, ki sem jih pred tem prestajala. Želim, da fizioterapija ostane in verjetno se tej želji pridružujejo vsi, ki so kdaj občutili take bolečine, kakor sem jih imela sama.«

Boris Hmeljak — HTZ:

»Hodim na obsevanje, masažo in nategovanje hrbtenice. Imel sem tako hude bolečine, da se nisem mogel zbravati. Po petnajstkratnem obsevanju sem že lahko hodil pokonci. Danes sem tu že petindvajseti, ker me še nekoliko boli hrbet, toda ker vem, da je to stara stvar, vztrajam še naprej pri terapiji, da bi se rešil tudi tega. Ker za toplote ni denarja, smo lahko hvaležni, da imamo vsaj fizioterapijo, ki nam olajša bolečine, ker bi marsikdo sicer obležal. Tako pa se zdravim in istočasno opravljam svojo službo. Zato smo hvaležni organizatorju tega oddelka.«

Mato Ukalovič — varnostna služba:

»Štiri mesece sem imel tako hude bolečine, da sem se s težavo dvignil s stola in postelje. Fizioterapija me je pozdravila. Skoraj sam ne morem verjeti, da nimam več bolečin. Na vsak način sem za to, da fizioterapija ostane še nadalje, saj privoščim tudi drugim, da se pozdravijo, kakor sem se sam.«

To je nekaj komentarjev pacientov, ki se zdravijo s terapijo. Medicinska sestra,

ki opravlja delo fizioterapevke, pa nam je povedala tole:

»Ob ustanovitvi tega oddelka sem bila dodeljena z rešilne postaje na to delovno mesto, ker sem že v OA delala pri fizioterapiji. Imam dokončano šolo za zdravstvene delavce, v fizioterapiji pa sem delala dve leti in pol, v začetku skupaj s fizioterapevko, pozneje pa samostojno.«

Po evidenci je razvidno, da se zdravi največ naših delavcev iz obratov: martinarna, Javornik I, Javornik II, HVŽ in prometa. Dnevno opravi 30 do 70 storitev. S pacienti se zmeni za čas, ki jim najbolj ustreza in jih razporedi tako, da ne čakajo in se čim manj zamude.

Videti je bilo, da ima dovolj dela. Vse popoldne je bilo živahno. Največkrat niti malicati ne utegne. Kljub temu se ne pritožuje. Prijazna, ustrežljiva in vedno dobre volje potrpežljivo lajša bolnikom bolečine.

»V največje zadovoljstvo mi je, ko vidim, da se pacienti po terapevtski negi dobro počutijo in se jim stanje vidno izboljšuje.« je dejala prizadeta sestra.

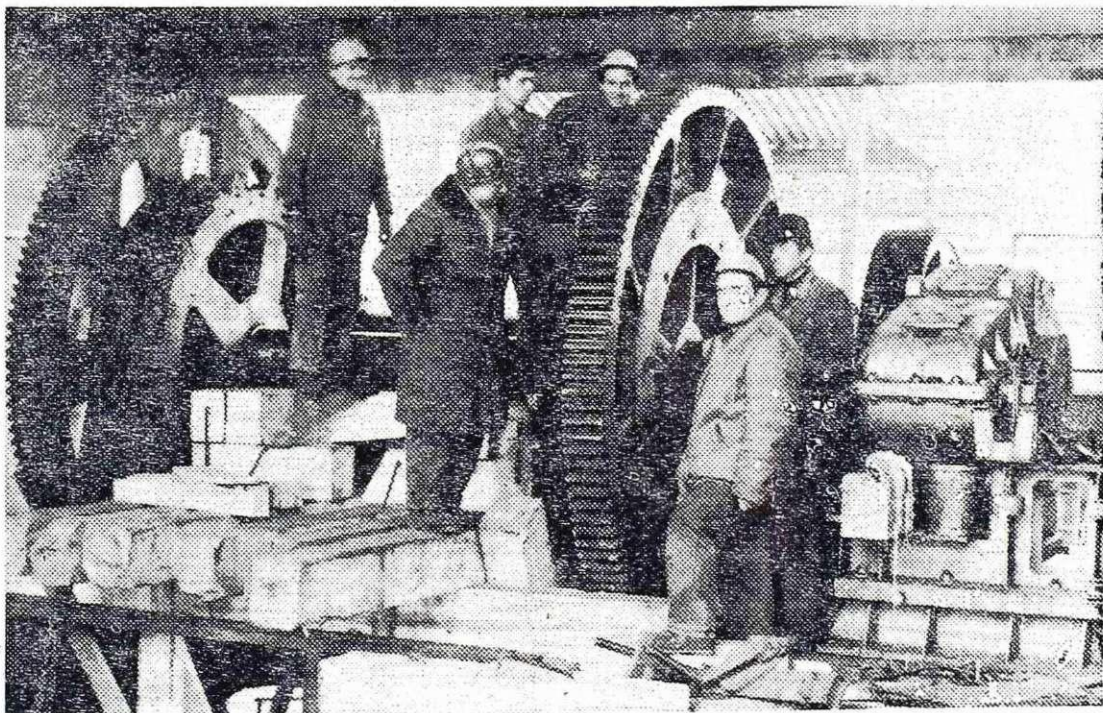
Z njo vred se pridružimo željam bolnikov in njenemu zadovoljstvu, da oddelok fizioterapije dobro uspeva ter lajša revmatske, ortopedske in druge težave po prestanih boleznih. KomPLICIRANE metode fizioterapije pa še vedno prepuščajo oddelku za rehabilitacijo pri splošni bolnišnici na Jesenicah.

Preklic izkaznic za vstop v železarno Jesenice

Preklicujemo veljavnost naslednjih izkaznic za vstop v železarno Jesenice: Edhem Malkoč, roj. leta 1943, livarna; Marjeta Robič, 1948, žičarna; Franc Fajfar; Ratomir Nedelkovič; 1943, žičarna; Aleksander Stojanovski, 1944, PIV; Franc Košnik, 1933, livarna; Berta Mrzelj, 1923, priprava dela; Srečko Lotrič, 1937, jeklovlek; Jože Metelko, 1938, HVŽ; Karol Rejc, 1911, jeklovlek; Vinko Zupan, 1948, visoke peči; Milan

Simič, 1943, valjarna 2400; Jože Zgaga, 1936, Javornik I; Ferdinand Zupan, 1914, Javornik I; Miloje Radič, 1937, gradbeno vzdrževanje; Egidij Glavič, 1950, jeklovlek; Ekrem Malkoč, 1940 šamotarna; Franc Klinar, 1937, žičarna; Janko Smolej, 1925, valjarna 2400; Vinko Žalik, 1929, visoke peči; Anton Rajk, 1947, elektro-toplotna energija; Milenko Dudič, 1949, žebeljarna; Janez Urbančič, 1949, martinarna; Ber-

nard Urek, 1929, transport; Igor Kelvišar, 1950, Javornik II; Hasan Fajkovič, 1939, martinarna; Janez Salmič, 1939, martinarna; Jože Janc, 1942, martinarna; Stojan Georgijev, 1933, martinarna; Džemal Murtaj, 1940, Javornik I; Miha Sajevec, 1942, elektro peč; Vinko Erbus, 1948, žična valjarna; Edvard Zupan, 1952, transport in Zvonka Kos, 1936, elektrodni oddelok.

Montaža pogona hladilca sintra (aglomerac.). Šef nadzora za poljsko firmo CENTROZAP Kaptovce in HUTA ZABRZE dipl. inž. Wojnar med delavci

Sklic seje DS Železarne

V soboto, 14. decembra bo v dvorani Delavskega doma redna seja DSŽ. Dnevni red obsega sedem točk in sicer:

- Pregled sklepov prejšnje seje.
- Poročilo o delu UO ter poročilo o zaostankih, vključno tudi tretji kvartal.

Člani DSŽ bodo seznanjeni tudi s količinskim delom plana ter stanjem naročil in kadrov za leto 1969.

V naslednji točki dnevnega reda bodo člani DSŽ razpravljali o predlogu reorganizacije podjetja, nato pa še o problematiki GEŽ ter o poročilih predsednikov komisij.

Občni zbori sindikalnih organizacij Železarne

RTA o svojih problemih

Sindikalnega občnega zbora se je v soboto udeležilo nekaj več kot polovica članov obrata regulacijske tehnike in avtomatizacije (RTA).

Predsednik starega odbora sindikalne organizacije inž. Bernard je v svojem poročilu jasno opozoril na probleme in razloge sindikata. Poudaril je, da se je VI. kongres ZSJ zavzel, da naj bi se v bodoče problem, s katerimi se srečujejo sindikalne organizacije, reševali bolj analitično in ne samo administrativno kot večkrat doslej. Govoril je tudi o stimulativnem nagrajevanju po delovnih letih in prizadevnosti.

Sledila so poročila tajnika, blagajnika, nadzornega odbora, poročila o izvršenih izletih in oddihih in poročila športne komisije. Iz poročila športne komisije je bilo razvidno, da je z ozirom na majhno število obrata oz. članov sindikalne organizacije RTA (77), obrat dosegel velik uspeh na športnem področju. Želja vseh pa je, ker je v RTA zaposlenih precej žensk, naj bi se tudi one bolj množično udeleževale posameznih športnih tekmovanj.

Po izvolitvi novega sindikalnega odbora so v razpravi obravnavali specifične probleme obrata RTA. Obratovodja inž. Bešter je opozoril na odprto problematiko obrata RTA, pri reševanju katere je v znatni meri sodelovala sindikalna organizacija obrata. V RTA je odprto vprašanje v zvezi s kategorizacijo delovnih mest. Komisija za kategorizacijo s svojimi zaključki ni prizadela samo obrata RTA, temveč tudi druge obrate, npr. obrat gradbenega vzdrževanja. Obratovodstvo RTA je s pooblastilom DS RTA poslalo dopis na UO ŽJ, ker na izraženo željo po razgovoru s komisijo za kategorizacijo ni bilo odziva. RTA pričakuje, da bo UO omogočil, da se vprašanje kategorizacije nekaterih delovnih mest ponovno obravnava.

Drugo vprašanje, o katerem je govoril, je skrajšani delovni čas, ki so ga nekaj časa imeli uvedene tudi v RTA, vendar so ob finančni krizi podjetja ponovno prešli zopet na 48-urni delovni teden. V času 42-urnega delovnega tedna se je v obratu storilnost povečala. Pogoje za prehod na skrajšani delovni čas izpolnjujejo, potrebna pa bodo vztrajna prizadevanja obratovodstva, samoupravnih organov ter sindikalne organizacije, da bodo uspeli v prvi polovici prihodnjega leta pričeti ponovno delati 42 ur tedensko.

Vprašanje deljenega delovnega časa zaenkrat v Železarni ni izvedljivo, drugo vprašanje pa je, koliko bi se povečal delovni učinek. Na osnovi grobih analiz, je poudaril inž. Bešter, pa lahko trdim, da ni pričakovati od tega povečanje storilnosti in izboljšanje kvalitete. Pojasnil je tudi možnost, da bi RTA tudi zunanjim delovnim organizacijam lahko izvrševala usluge. Predlog še ni dokončno rešen s strani UO in DSŽ. Zaradi ne najboljših delovnih pogojev in utesenjenosti nekaterih oddelkov, lahko v bližnji prihodnosti pričakujejo nov prostor.

Tov. Pavlenič, član izvršnega odbora sindikalne organizacije železarne Jesenice je v razpravi pojasnil stališče Železarne oziroma sindikata o bodoči integraciji železarn Ravne, Store in Jesenice, katere bodo delovale pod enotnim naslovom slovenske železarne.

Po občnem zboru je bila v prostorih Grajskega dvora v Radovljici zabava.

M. Kunšič

Strojno vzdrževanje Kako izboljšati delo sindikalnega odbora?

V instalacijski delavnici smo poiskali dosedanjega predsednika sindikalnega odbora strojnega vzdrževanja in ga prosili za kratko oceno občnega zbora.

Povedal je, da je bil občni zbor lepo obiskan kljub temu, da so pogrešali člane sindikata oziroma sodelavce iz bolj oddaljenih krajev. Občni zbor je bil v Gozd Martuljku, člane kolektiva pa so prepeljali z Jesenic in okolice s šestimi avtobusi. IO sindikalne organizacije Železarne je na občnem zboru zastopal predsednik Srečko Mlinarič. V razpravi so posvetili največ pozornosti nagrajevanju. Ugotovili so, da so bile storjene napake že ob sami reorganizaciji vzdrževanja, kljub vsem naporom pa niso uspeli izboljšati položaja na tem področju. Zato pričakujejo rešitev te problematike v prihodnjem letu. Precej težav imajo, ker je njihova delovna enota z ozirom na značaj dela razširjena po vsej Železarni od predelovalnih obra-

tov do valjarne Bela. Morda bo treba celo razmisliti o morebitni spremembi organizacijske strukture sindikalne organizacije DE. Tako bi omogočili tesnejše stike članov sindikata z odborniki sindikalnega odbora in obratno. Taka potreba se je v minulem obdobju pokazala tudi pri reševanju prošelj za pomoč članom sindikata v primerih bolezni. Sindikalni odbor kljub vsem prizadevanjem ni mogel rešiti vseh problemov, ker odbornikom ni uspelo vzpostaviti s člani sindikata na delovnih mestih prepotrebne stika, to pa seveda zaradi prevelike razsežnosti obrata.

Predsednik IO sindikalne organizacije Železarne Srečko Mlinarič je govoril o 42-urnem tedniku in drugih problemih. V razpravi so omenjali tudi rekreacijo in udejstvovanje članov kolektiva v različnih športnih panogah. Imajo precej športnikov, hkrati pa tudi veliko možnosti, da bi dejavnost na različnih športnih področjih še razširili.

Elektro-toplotna energija

Preteklo soboto je imel občni zbor tudi sindikalni odbor elektro-toplotne energije. Prisotnih je bilo več kot 50 % članov kolektiva, z organizacijo občnega zbora so bili zadovoljni. Nekaj več o pripravah in poteku občnega zbora je povedal tov. Maks Sterle.

Iz tajnikovega poročila povzemamo, da so na sejah sindikalnega odbora največ razpravljali o nagrajevanju, ki je precej kritično glede na to, da imajo v kolektivu največ kvalificiranih in visoko kvalificiranih delavcev. Sindikalni odbor doslej sploh ni bil ali pa je bil premalo seznanjen z življenjskim standardom članov kolektiva. V poročilu je rečeno, da bo prav to področje v bodoče zelo zanimivo za delo novoizvoljenega sindikalnega odbora. Na vprašanje, ali je sindikat še potreben, poročilo daje pozitiven odgovor. Prizadevati se bo treba le za to, da bo delo sindikalne organizacije bolj učinkovito in da bo sindikalna organizacija imela večji vpliv na ceno proizvodov, v trgovini, pa tudi na delo strokovnih služb in referatov v podjetju. Zaradi pre nizkih osebnih dohodkov imajo največ težav in je to tudi vzrok, da v oddelku toplotna energija nimajo na razpolago kadrov, ki bi zamenjali delavce, ki bodo odšli v pokoj.

Tajnik sindikalnega odbora je v svojem poročilu nanizal še več vprašanj, s katerimi se srečujejo v obratu. Po njegovem mnenju disciplina ni najboljša, zlasti pri mladih in na novo sprejetih delavcih. Tu je še vprašanje strojniškega kadra ter njihovega izpopolnjevanja. Naprave so zastarele in razen novega kotla G-24 in turbine SSW za turboagregat III, dajejo videz muzeja.

Snovi za razpravo je bilo na občnem zboru dovolj. Obratovodja je govoril o integraciji slovenskih železarn in pri tem zlasti poudaril delitev dela med tremi slovenskimi železarnami in pa cilje, ki jih zasledujemo pri integraciji. V razpravi so sodelovali tudi drugi člani kolektiva in obravnavali probleme, ki jih sindikalna organizacija dnevno srečuje pri svojem delu. Na občni zbor so povabili tudi upokojene, v njihovem imenu pa se je za pozornost zahvalil Ivo Podlincec in dejal, da se tudi oni še vedno zanimajo za razvoj dogodkov ter uspehe v delovni enoti in na delovnih mestih, na katerih so bili zaposleni dolgo vrsto let.

Žebljarna Koristna in živahna razprava o vseh problemih

Sindikalni občni zbor žebljarne je izvedel svoj občni zbor na Hrušici. Izvršni odbor je zastopal Zdravko Pogačnik, ki je v razpravi tudi pozitivno ocenil priprave in potek občnega zbora. Tudi dosedanjí predsednik sindikalnega odbora Mirko Knific pozitivno ocenjuje potek občnega zbora in še posebej razpravo, ki se z razliko od drugih občnih zborov ni dotikala nagrajevanja. Člani sindikata so večjo pozornost posvetili naslednjim vprašanjem: nadaljnjemu razvoju tehnološkega procesa, prihrankom na materialu, koriščenju delovnega časa, integraciji slovenskih železarn in vzporedno tudi integracijo jugoslovanskih železarn.

Poročilo predsednika je bilo zelo obsežno. V prvem delu je opozoril na nekatere zelo važne obletnice, ki jih praznujemo oziroma se jih spominjamo. Dalj časa se je zadržal tudi pri sprejetih dokumentih VI. kongresa ZSJ. Tudi gospodarska reforma, ki jo izvajamo že od leta 1965 dalje, je dala prve pozitivne rezultate.

Zelo obširno je razložil problematiko nagrajevanja in analiziral delo sindikalnega odbora v pretekli mandatni dobi. Imeli so 9 sej, ki so bile zelo dobro obiskane. Največ so govorili o obratnih problemih, proizvodnem procesu, 42-urnem delovnem tednu in normah. Veliko pozornosti so posvetili članom sindikata, ki so bili potrebni pomoči zaradi bolezni. Prejšnjo vsoto 5.000 S din so povečali na 10.000 S din. Kot na sejah sindikalnega odbora, so tudi na občnem zboru v razpravi obravnavali integracijske procese. S poslovnim sodelovanjem jugoslovanskih žebljarn bi omogočili, da bi nastopili skupno na tržišču, delali kvalitetnejše in imeli večji asortiment izdelkov.

Šamotarna Izboljšati vzdrževanje ter obnoviti strojni park

Občnega zbora šamotarne se je udeležilo okrog 60 članov sindikalne organizacije. V poročilu ter razpravi je bilo nanizanih več problemov, ki so že dalj časa ali pa v zadnjem času prisotni v obratu. Največ so omenjali vzdrževanje naprav oziroma obnovo strojnega parka. S sedanjim stanjem vzdrževanja naprav niso zadovoljni. Da bi izboljšali stanje, menijo da bi bilo bolje, če bi bili vzdrževalci vezani na njihove osebne dohodke. Le tako bi bili v večji meri zainteresirani za kvalitetno vzdrževanje naprav. Vprašanje, ki ga bo treba v prihodnje še omenjati, je obnova zastarele strojne parka. Delavci zaposleni v šamotarni se zavedajo, da bo treba še izboljšati kvalitetno izdelavo vseh vrst opeke, toda pri takšnem stanju strojnega parka bo to težko izvedljivo. Poiskati bo torej treba denar in ga nameniti za obnovo strojnega parka. Beseda je tekla tudi o integraciji. Ugotavljajo, da bo morala šamotarna po izvedeni integraciji oskrbovati vse tri slovenske železarne. To ne bo lahka naloga, če upoštevamo stanje naprav s katerimi upravljajo naši sodelavci. Precej denarja so v minuli mandatni dobi namenili za pomoč članom sindikalne organizacije ki bolujejo. Tako je sindikalnemu odboru ostalo manj denarja na razpolago za rekreacijo in druge potrebe. Kot na mnogih občnih zbora so tudi na tem govorili o nagrajevanju ter se zavzemali za čimprejšnjo ureditev tega vprašanja, skratka za spodbudno nagrajevanje vseh zaposlenih.

Valjarna žice Nagrajevanje in kadrovska problematika

Sindikalni odbor valjarne žice je imel redni letni občni zbor v Delavskem domu. Tako v poročilu predsednika kakor tudi pozneje v razpravi, so obravnavali vprašanje oziroma probleme, ki jih najbolj težijo. Največ problemov imajo zaradi dela v stari valjarni žice, glede na to, da obratujejo dvotirno, se pravi v stari valjarni žice in v novi valjarni žice na Beli. Vzporedno s tem pa je problematično tudi nagrajevanje in zaradi tega tudi težko dobijo delavce, ki jih potrebujejo na delovnih mestih. Problem, ki ga omenja predsednik v svojem poročilu, je tudi v tem da imajo v letu 1968 precejšnjo bolezensko odsotnost.

Iz razgovora s člani sindikata, ki so bili prisotni na občnem zboru in poznajo problematiko obrata je razvidno, da je sindikalni odbor na svojih sejah posvetil tej problematiki veliko pozornosti. Na pobudo sindikalnega odbora so na seji delavskega sveta delovne enote obširneje govorili o problemih, ki bodo v ospredju po ukinutvi stare valjarne. V mislih so imeli starejše delavce in delavke, ki zaradi morebitne prešibke fizične sposobnosti ali invalidnosti ne bi mogli biti zaposleni v novi valjarni na Beli. Delavski svet valjarne žice je samoupravnim organom Železarne poslal pismo z željo, da odgovorijo na vprašanja in jim pomagajo pri reševanju problemov. Omenimo naj še tisti del predsednikovega poročila, ki govori o spremembah v stari valjarni žice. Zaradi trenutnega položaja so morali na delovna mesta dodeliti delavce skoraj brez izkušenj. Toda objektivno pomankljivo izkušnost so nadomestili s prizadevnim delom in po 8 mesecih že samostojno opravljajo delo in lahko sklepamo, da je ljudem veliko do tega, da bi ustvarili čim več in čim bolje.

Ob 50-letnici bojov za severno mejo

Če hočemo razumeti nacionalnopolitični pomen in posebnost političnomoralni značaj boja borcev prostovoljcev za severne slovenske meje po prvi svetovni vojni, si moramo biti najprej na jasnem, v kakšnem položaju se je znašel slovenski narod ob razpadu habsburške monarhije.

Od jugozapada so po pogojih premirja, sklenjenega med italijanskim in avstro-ogrskim vrhovnim armadnim poveljstvom 3. novembra 1918 zasedali slovensko ozemlje Italijani. Italija je pri tem nastopala kot pooblaščenka antante in ZDA, kot izvrševalnica pogojev premirja, ki jih je določil vrhovni zavezniški vojni svet v Versaju že 31. oktobra 1918. Demarkacijska črta, do katere naj bi Italija zasedla del ozemlja bivše Avstroogrske se je seveda v glavnem že krčila z mejo, ki je bila Italiji obljubljena v londonskem paketu 26. aprila 1915. leta. Čeprav je bilo rečeno, da bo definitivno mejo določila šele mirovna konferenca, je bila s to kakor z drugimi demarkacijskimi črtami okupiranih ozemelj dana že močna garancija, da bo tudi definitivna meja tekla v glavnem po demarkacijski črti, do katere je zahtevala država ozemlje tudi zasedla.

Z mednarodno pravnega in mednarodno političnega vidika največjo težavo za pravično začetanje severnih slovenskih mej po prvi svetovni vojni pa je pomenilo to, da nova jugoslovanska državna tvorba od zmagovalcev, antantnih sil Francije in Anglije ter veselil ZDA in Italije še ni bila priznana. Jugoslovanski odbor (JO) v Londonu se je kot zastopnik jugoslovanskih narodov z ozemlja habsburške monarhije med vojno zamaral, da bi dosegel tako priznanje, kakor ga je dosegel češkoslovaški Narodni svet v Parizu. Italija je nasprotovala z dosledno sovražnostjo, nasprotovala pa je tudi Srbija, ki je imela o politični združitvi vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov drugo zamisel kakor JO. Srbija pod vodstvom radikalne stranke s Pašičem je bila za prevlado, za hegemonijo, bila je za Veliko Srbijo in ne za Jugoslavijo enakopravnih narodov. Priznanje JO od antantnih sil in od ZDA bi pomenilo za srbsko vlado veliko oviro pri izvajanju njene hegemonistične zamisli o političnem združevanju Slovencev, Hrvatov in Srbov. Priznana ni bila nato tudi ne Država Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki je obstajala od 29. oktobra do

1. decembra 1918 in do spomladi 1919 niti ne Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Ob koncu vojne, ko je stopilo za Slovence vprašanje mej v ospredje vseh drugih vprašanj, so bili Slovenci z antantnega vidika in vidika Italije ter ZDA še vedno del premagane Avstrije. Sklicevali so se mogli le na tedaj splošno priznano načelo pravice do narodne samoodločbe in na antantno ter ameriško večkrat ponovljeno obljubo, da gledajo na politično združitev Slovencev, Hrvatov in Srbov blagohotno in da so jo pripravljali priznati. Vse to pa seveda ni dajalo Slovincem pravice, da bi tako kakor Čehi in Slovaki mogli nastopati kot zavezniška sila in v tem imenu zasedati ozemlja, ki so jim narodnostno pripadala. Češkoslovaška je, sklicujoč se prav na dejstvo priznanja, dosegla, da je poleg češkega zgodovinskega ozemlja smela do določene demarkacijske črte zasesti tudi Slovaško in Šlezijo (Tešin).

Brez antantnega priznanja države SHS ali od 1. decembra 1918 dalje Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, Slovenci torej niso imeli pravice nastopati kot »antantna« vojaska ali pričakovati, da bi vrhovni zavezniški svet v Pa-

rizu določil demarkacijsko črto, do katere bi smeli zasesti tiste dele Avstrije in Madžarske, ki so jih zahtevali za svojo državo. Ugotovitev dr. Janka Brejca v članku Od prevrata do ustave (zbornik Slovencev v desetletju 1918 do 1928, str. 174/): »Kadar bo dognano, kdo je zakrivil, da se na Koroškem in Štajerskem ni določila nikakva demarkacijska linija, bomo vedeli tudi za resničnega krivca naše koroške nesreče«, bi se točneje glasila takole: »Tisti, ki je zakrivil, da na novo ustanovljena jugoslovanska država ob prevratu od antantnih sil in ZDA še ni bila priznana tako, kakor je bila priznana Češkoslovaška, je resnični krivec naše koroške nesreče.«

Vendar pa je vzročna zveza za težave, pred katerimi je stal slovenski narod glede začetanja pravične severne meje zaradi tega, ker Država Slovencev, Hrvatov in Srbov ozir. od 1. decembra dalje Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev do spomladi 1919 ni bila priznana, s tem preozko nakazana. Kljub temu, da vrhovni zavezniški vojni svet v Parizu ni bil zaključen vojaškim akcijam novo nastalih držav, ki bi same hotele začrtati meje, jih zaradi sicer priznanega načela pravice do narodne samoodločbe ni mogel prav prepovedati ali jih preprečiti. Dejavno izvajanje pravice do narodne samoodločbe je temeljna naravna pravica vsakega naroda. Dejavno izvajanje te

pravice pa pomeni vzpostavljane svoje oblasti na vsem ozemlju, ki temu narodu pripada. Slovenci smo torej prav v imenu te pravice smeli vzpostaviti svojo oblast ne samo na Kranjskem, temveč tudi na slovenskem Koroškem, v Štajerskem Podravju in v Prekmurju. Na Primorskem, Notranjskem, v Kanalski dolini bi mogli to seveda le v spopadu z italijansko vojsko. To pa je bilo tedaj nemogoče.

Drugače je bilo to ob slovensko-nemški in slovensko-madžarski meji. Nemškemu in madžarskemu vojnemu po-

razu so sledili nemški oblastni posebi v oze- gotovosti sta psihološke pri poražencih. To so se nove cije, navezovale nekaterimi c razniki nasprodom, morda zaveznikom, kovati. Konk to, da v prvi cu voje im lija še ni ta pirala Nemš Madžarske p

V ponedeljek, 9. t. m., je bila odprta v prostoru dokumentarna razstava 50-LETNICA BOJov Jesenic. Razstavo je pripravil naš tehniški sodeluje pa tudi Filatelistično društvo Jesenice. Šolske mladine tudi borci za severne meje. Šefman. Otvoritveni kulturni program o iz

Klavdij Mlekuž

Severna stena Grandes Jorasses — Walkerjev steber

(Nadaljevanje)

Na prižnici je dobro stojišče. Varujem Janeza, ki pleza prečko, ko pride do klina za spust, pusti vrvi vpete v stari vponki, ki je tu že več let. Sedaj jaz popuščam vrvi, Janez se kmalu pripelje po zračni poti do stojišča. Zvone nama izpne vrvi zgoraj iz klina za spust in že se tudi sam spušča v tegu vrvi navzdol proti prižnici. Smer vodi tu proti desni, prek gladke plošče brez oprimkov. Moram zabiti specialen klin, ki mi služi za oprijem, da lahko prečim gladko ploščo. Na koncu plošče plezam navzgor, pod velik trebušast previs, ki je poledenel. Pod previsom tiči v razpoki dober klin, vpenem ga, najprej moram plezati prosto, samo da so oprijemi za roke odlični. Toda težak nahrbtnik me neusmiljeno potiska ven, noge mi hočejo v zrak. Vso moč in znanje zahteva ta previs od mene, preden stojim nad njim. Japonci so vsi zbrani na ozki terasi, 10 m višje, verjetno bodo tu bivakirali. Ko stojim na terasi, me Japonci slikajo z vseh mogočih položajev, kot da sem ušel iz zgodovine.

Težko se z njimi sporazumem, nekateri znajo francoski, toda moja francoščina je omejena le na »qui« in »non«. Poskušam z nemščino, toda le-te ne razumejo. Kažejo mi pot naprej, nekoliko višje, tam je mesto za bivak. Plezam še 20 m višje proti desni pod strme plošče, tu je ozka, komaj nakazana polička. Ura je že pol osmih zvečer. Najprej nam ne kaže, ker bi nas ujela noč v težavah sivega stebra, ki se dviga nad nami.

Pričnem urejati prostor za bivak. Najprej nekaj dobrih klinov za varovanje. Obležemo puhanke, ker je tu dragocen vsak deček toplote, ki jo izgubi telo. Matic in Tine že v mraku prideta do nas. Prostora je tu za šest bore malo. Komaj vsi lahko stojimo.

Zvone topi sneg na butanskem kuhariku. Kmalu zaužijemo vroč kakao, ki nam odlično tekne, saj že ves dan nismo nič toplega zaužili. Jemo skoraj nič, le pili bi še in še. Neverjetno, kako stena v tej višini, okrog 3600 m izsuši telesno vlago. Človek bi tu samo pil. Če v temi lezemo v slonove noge, ter se

uredimo za noč.

Nebo je jasno in polno zvezd. Včasih močni sunki hladnega vetra kalijo nočno tišino. Človek ima občutek, da je nekje daleč in odrezan od sveta.

Dolgo v noč ne morem zaspati. Nekateri kljub slabemu položaju že smrčijo. Posebno Janez je med tistimi, ki zaspi v vsakem položaju.

Bivakiramo pod značilnimi črnimi ploščami. Tu je Rebuffat s prijateljem prvič prenočil. Pod seboj imamo približno polovico stene. Vsi se počutimo odlično in smo s prvim dnevom zadovoljni.

Noč je neskončno dolga. Vedno pogostejše gledamo na uro, ki se noče in noče hitreje zavrteti. Zaspim največ za eno uro, nato drem-ljem. Že ob enih ponoči opazim drobne lučke, ki se počasi premikajo po Tellefrskem ledeniku.

Drugi dan v steni - 28. 7. 1968

Danes je torej res nedelja. Zato je vse živo v bližini kočice Couvercle. Naveze v zgodnjih urah zapuščajo kočico in odhajajo na ture. Odtod toliko lučk na poti po ledeniku Aiguille Verte. Nebo pri-

čne siveti. Poraja se nov dan. Prvi sončni žarki kmalu obisejajo vrh Aiguille Verte na nasprotni strani. Tu v severni steni je zelo hladno. Najtežje opravilo po mrzlem biva-ku je, pripraviti se zopet za plezanje. Zvone še kuha kakao, kajti sedaj smo ga zelo potrebni.

Japonci, ki so bivakirali na udobnejši polici, 20 m pod nami, prično plezati. Že zvečer so namreč napeli vrvi prek črnih plošč do prečni-ce, sedaj imajo lahko delo. Za ogrevanje prvi pleza po vrvi in kmalu brez težav premaga »črne plošče«. Čakamo do pol sedmih, da so trije Japonci čez črne plošče. Izgubili bi preveč časa, zato pričnem plezati vzporedno z njimi. Črne plošče so težke za ogrevanje premrlih udov. Oprimki so minimalni, predvsem prosto plezanje. Vrh plošč vodi dobrih 10 m v levo prečnica, ta je zelo težka in izpostavljena. Klini so tu zelo redko zabiti in vavaljšča so tudi zelo majhna. Tu se pričnajo težave »sivega stolpa«. Plezamo rahlo proti desni v strme vesine, pretežno prosto plezanje pete in šeste stopnje.

Po štirih dolžinah vrvi stojim pod strmo steno na snežišču. Iz strmega snežišča v zapadni vesini sivega stolpa plezam po gladkih ploščah, z dobrimi malimi oprimki, zopet na raz stebra.

Japonci počasi napredujejo. Poličko na razu izkoristim za kratek počitek. Odpredva konzervo jagodovega kompota, ki nama odlično tekne. Zvone in Janko sta kmalu pri nama. Smer vodi tu dalje po razu v obliki oslovskega hrbta. Uživamo v prostem plezanju po odlični granitni skali. Stena še vedno kipi v nebo, noče in noče je biti konec. Šele tu vidimo in občutimo, zakaj vsi alpinisti tako s spoštovanjem gledajo v ta steber.

Vreme imamo odlično, toda kaže, da ne bo več dolgo zdržalo. Na daljnih obzorjih se že nabirajo meglene koprene. Vsaj še en dan naj zdrži, si želimo.

Vsepovsod se dvigajo mogočni vrhovi, okovani v led in sneg. Po sosednjih vrhovih ocenimo, da je še dosti do vrha. Pogled na strmo ledišče, na levi strani stebra, vzbuja strah. Prav zares je to »mrtvaški prt«. Tam sedaj lezejo naši češki prijatelji. Za vsak korak je treba izkopati stopinjo.

Lepega plezanja po oslovs-kem hrbtu je kmalu konec, raz se položno konča, ter se nadaljuje v trikotno snežišče. Na polici pod snežiščem se za nekaj časa ustaviva. Treba je nekaj zaužiti, kajti stena nam je izžela že precej moči. Kljub višini imamo tek odličan.

Japonci plezajo naprej prek

ledišča, v rdeč žleb. I menja nepri- varno zaščiti

Treba je noči pridem Ura se nag popoldne. C sekati stopin- žišča, ki je te- žaja. Rdeč- ščem je za ram paziti, kamenje na V ozkem ka- kih pe me Japonci, d pest debelo na koleno. izviije in gr- spustil, stis- vrhom si j dovoliti pa- ves preplaše- se mi prap- to pač nor- vedujeni, ve- prej boji i- skale.

Vedno bo vrhu, to ču- močnejše pil

Konec kr- žleba plez- gladke sten- proti desni. no je, dan- noči, ki bo 4000 m — stenice se- prečnica v- je gladka p- kajter nobe

razu so sledili tedni razmaganjih nemških in madžarskih oblastnih položajev na slovenskem ozemlju, tedni negotovosti starih oblastnikov, psihološke prizadetosti vojnih poražencev. To je bil čas, ko so se nove politične grupacije, navezovanje stikov med nekaterimi dotedanjimi sovražniki nasproti drugim narodom, morda celo dotedanjim zaveznikom, šele začele oblikovati. Konkretno mislim na to, da v prvem času po koncu vojne imperialistična Italija še ni tako odločno podpirala Nemške Avstrije in Madžarske proti Jugoslaviji,

posebej proti Slovencem, kakor je to začela delati po nekaj tednih. Ta čas bi bilo treba dobro izrabil.

Poklicana, da ta čas dobro izrabi, da sklicujoč se na načelo pravice do narodne samoodločbe organizira akcijo za zasedbo vsega slovenskega ozemlja, pa je bila predvsem narodna vlada SHS v Ljubljani. Sestavljena je bila iz vseh tedanjih slovenskih strank, obeh meščanskih, to je VIS (klerikalne), JDS (liberalne) ter še iz Jugoslovanske socialdemokratske stranke.

(Nadaljevanje)

odprta v prostorih hotela Slavic v Kranjski gori zgodovinsko ETNICA BOJEV ZA SEVERNE MEJE, ki je bila prenešana z naš tehniški muzej — oddelek za delavsko gibanje iz NOB, društvo Jesenic. Na otvoritvi so bili poleg domačinov in severne meje s tega območja, med njimi tudi takratni Karl program so izvajali učenci osnovne šole Kranjska gora.

ledišča, v strm poledenel rdeč žleb. Kosi ledu in kamenja neprestano letijo mimo naših glav, ki so dokaj varno zaščitene s čeladami.

Treba je pohiteti, da do noči pridemo čim bliže vrhu. Ura se nagiba že v pozno popoldne. Ob štirih pričem sakati stopinje v trdi led snežišča, ki je dolgo za dva raztežaja. Rdeči žleb nad snežiščem je zelo krušljiv. Moram paziti, da ne bi sprožil kamenja na prijatelje spodaj. V ozkem kaminu plezam kakih pet metrov za zadnjim Japoncem, le-ta mi spusti za pest debelo skalo naravnost na kolen. Boječ krik se mi izvije iz grla. Skoraj bi se spustil, stisnem zobe, tu pod vrhom si pa res ne smem dovoliti padca. Japonec je ves preplašen, na vse načine se mi pravičuje. V steni je to pač normalno, mu dopovedujem, vendar naj za v naprej pazi na krušljive skale.

Vedno bolj se približujemo vrhu, to čutimo po vetru, ki močnejše piha.

Konec krušljivega rdečega žleba plezam prek strme gladke stene, ki je zelo težka proti desni. Vedno bolj hladno je, dan se počasi umika noči, ki bo v tej višini — 4000 m — mrzla. Vrh strme stenice se prične 40-metrski prečnica v desno. Za začetek je gladka plošča, kjer nimaš nikjer nobene opore. Moram

pač uporabiti streme, da jo premagam. Prečnico imam kmalu za seboj, tu moram v navpičen kamin, ki je ves poledenel. Mrak je že, tako da sploh ne opazim tanke površine ledu, s katerim je prevlečena skala. Klini so tu zelo redki. Večkrat mi na gladki površini spodrsne, tako da obvisim na rokah. Kamin je res naporen in težko preplezljiv v teh razmerah. Toda ne kaže drugega kot naprej. Veter okoli robov močno tuli, tako da moram vrv večkrat sunkoma potegniti, da dam Janezu znak za plezanje. Ko je Janez pri meni na stojišču, je že popoln mrak. Treba je nemudoma poiskati prostor za bivač. Plezamo še 20 m v levo na raz stebra, tu je nekakšna škrbina. Prostor za bivač je zelo boren, nekoliko boljši kot prvi. Trda tema je že preden zlezemo v slonove noge. Veter piha neprestano, tako da moram kuhati pod bivač-vrečo. Vsi štirje se tresemo od mraza. Matic in Tine bivakirata nekoliko nižje, še pred prečnico, zato jih zaradi silnega vetra sploh ne slišimo.

Noč je brez spanca in neskončno dolga in hladna. To je moj najhladnejši bivak v gorah. V rahli dremavici potujejo misli pod toplo poletno sonce v dolini. Želimo si skorajšnjega dneva.

(nadaljevanje)

Tudi Vregu bi bilo hudo, ko bi se temu mlademu nadarjenemu in pogumnemu fantu, ki ga je že pred leti spoznal kot sedemnajstletnega fanta na neki tajni mladinski konferenci zgodilo še kaj hujšega, kakor se mu je že.

Ta fant mu je že takrat prirasel k duši. Bil je študent. Učiteljskišnik. Njegova mati je bila tobačna delavka, delovna predvsem v strokovnem gibanju. Njegov oče je bil že pred vojno socialist.

Vsaj tako je zvedel Vreg iz pogovorov, ki jih je imel nekajkrat s tem mladim človekom, pri katerem je spoznal tudi nekatere druge ljubljanske mlade komuniste, ki so na srečo gibanja še vedno na svobodi in so prav v tem času glavna usmerjevalna in gibalna sila gibanja.

Brez njih bi novo gibanje še vedno ne pognalo kali po tistem nesrečnem pozivu na oboroženo vstajo pred slabima dvema letoma.

Ta poziv je bil (Burjevec ima prav) navadna pustolovščina. Napravil je gibanju nenadomestljivo škodo, razredčil že tako zdesetkane vrste članstva z novimi aretacijami. Nasilje je redčilo organizacijo za organizacijo. Pa tudi malodušje, izguba vere v revolucijo in panični strah, ki se je lotil mnogih starih članov, čeprav so vse dotedaj še vztrajali v gibanju, kljub nevarnim letom po »Obznani« in

SIVO MESTO

»Mali obznani«. Zadnji dve leti pa so začeli zapuščati organizirano vrsto. Zbali so se morilskega nasilja Aleksandra Krvavega. Zbali so se (tudi v revirju je bilo tako) ječ, v katerih so izginjali in gnili mnogi prekaljeni in preizkušeni revolucionarji, med njimi tudi mladi Edo, ki je kot sekretar mestnega in že čez leto pokrajinskega odbora komunistične mladine vzgojil nove pogumne in marksistično razgledane mladince. Ti so zadnje čase na lastno pest začeli iskati zveze z razbitimi in okrnlimi organizacijami, jih organizacijsko povezovati med seboj, mimo tega pa še ustanavljati nove, mlade osnovne organizacije predvsem med študentsko in delavsko mladino.

Tudi nanj, na Vrega, so se spomnili ti mladi ljudje, čim so zvedeli, da so ga izpustili iz konfinacije iz Brežic na zahtevo tamkajšnjega župana, ki se je bal, da bi konfiniranec, kakršen je bil on, mogel v brežiški občini širiti »prekocuško« miselnost, zlasti še, ker žandarji z ljudmi, osumljenimi komunistične dejavnosti, v Brežicah »nimajo toliko izkušenj« kakor v mestu, iz katerega so ga pripeljali v Brežice in da bi bilo zato najbolje, če ga odpeljejo nazaj in ga obdrže pod tamkajšnjim žandarmerijskim in policijskim nadzorstvom, ki je v kraju njegovega stalnega bivanja kot v obmejnem in delavskem kraju mnogo močnejše, številčnejše in izkušenejše »kakor v kraju sedanje konfinacije«.

Tako je pisalo v spremnem pismu, ki mu ga je brežiški orožniški poveljnik pred odhodom prebral naglas.

In kmalu potem so ga našli njegovi mladi ljubljanski znanci, ker jih je seveda iskal tudi sam. Ze ti so mu povedali o Edovi aretaciji, vendar je podrobnosti o tem zvedel šele danes od strojevodje Burjevca, ki je pripovedoval, da je lani, konec januarja ali v začetku februarja, prišel iz Moskve član centralnega odbora mladinske komunistične organizacije Jugoslavije, neki Alojz Kocmur, a ga je v Beogradu prijela beograjska policija in ga mučila toliko časa, dokler ni izdal mladinskega pokrajinskega sekretarja Slovenije in dejal, da je povezan s članom centralnega odbora komunistične stranke Jugoslavije Krkom, potem pa povedal celo javko in geslo, kar je takoj izrazil beograjski policijski agent in glavniški krvnik Vujković, po imenu znan tudi komunistom, ki ga še nikoli niso videli in imeli z njim opravka. Pripeljal se je v Ljubljano in prišel na javko na Gradišču v bližini Drame, kjer je čakal Edo, stopil k njemu, mu povedal geslo, takoj nato

pa ga vprašal, ali bi se mogel sestati s sodrugom Krkom, češ da ima zanj pomembno pošto, ki mu jo mora izročiti takoj in osebno.

Edo, nič hudega sluteč, je povedal, da se bo tudi sam sestel s Krkom še isti dan in sicer ob pol osmih zvečer v parku v Tivoli, takoj nato pa je moral dvigniti roke, saj je Vujković vzkliknil in iz žepa potegnil revolver, iz bližnjih ulic pa so pritekli policaji, pritisnili aretiranca na neko dvorišče in ga že tam začeli pretepati, kakor so pripovedovali ljudje, ki so to videli, med njimi tudi neka delavka, sodružica, Burjevčeva znanka, in Burjevcu že čez dobro uro povedala, kar je videla, obenem pa omenila, da so policisti, ki so mladega človeka preteпали, jetnika med pretepanjem psovali s psovskami, s kakršnimi policaji navadno psujejo komuniste.

Burjevec (tako je pripovedoval), vseeno ni vedel koga so prijeli, toda sodrug Krka, ki se je tedaj skrival pri njem, je postal nemiren, ko je zvedel, kje so policaji mladega človeka prijeli, ga pretepli na onem dvorišču, potem pa ga vrgli v policijski avtomobil in odpeljali. Zato je rekel Burjevcu, naj skuša poizvedeti, kdo je bil in mu, če je mogoče, sporoči najkasneje v eni uri.

Burjevec seveda ni mogel v tako kratkem času zvedeti ničesar, zato pa je nekaj čez sedmo spremeljal Krka v Tivoli, kjer sta čakala skoro do pol devetih zvečer, pa ni bilo nikogar. Ko sta se vračala, je bil sodrug Krka zamišljen, komaj pa sta prispela domov, je Burjevčeva pripovedovala, da je policija biokirala Šmartinsko cesto in da je bila tudi njihova ulica, čeprav je za celo ulico oddaljena od Šmartinske ceste še pred pol ure polna policije.

»Speljal jih je. Speljal stran od Tivolija,« si govori Vreg. To, kar je slišal od Burjevca so kasneje izvrtali mladinci iz nekega policaja, ki jim je potem povedal tudi to, kako je policijski agent Vujković onega »oneta« aretiral, kako ga le zasliševal, ga pretepal s pendrekom po golem hrbtu in obrazu, da je bil ves klobasast, dokler ga ni pripravil h govorici, da je povedal »resnico« in potem odšel na Šmartinsko cesto, kjer naj bi ujeli nekega nevarnega komuniste, enega od glavnih, a ga ni bilo, ker je oni »one« agenta Vujkovića pretental, zanikal, kar mu je povedal tik pred aretacijo, češ da je povedal samo »geslo«, na katero bi mu agent moral odgovoriti: »Tam je mraz!« Ker mu pa ni odgovoril, je vedel takoj, da ni pravi in da je policijski agent.

Več najbrž Edo nalašč ni hotel povedati in je pustil, da ga je znani glavniški agent še nekaj časa obdeloval s pendrekom in silil vanj z vprašanji, kje je zasledovani komunist. Sele tedaj je povedal in tako napravil sestanek na Šmartinski cesti za policijsko pamet verjeten, s tem pa preslepil agenta in speljal policijo s prave sledi in rešil sodruga Krka, ki je že naslednji dan zapustil Ljubljano.

Tega se Vreg spominja tudi sam, saj se je Krka zatekel v revir, od koder ga je kurir Lojze odpeljal čez mejo v Avstrijo.

Danes je Krka v Sovjetski zvezi, kurir Lojze, ki ga je izdal vrinjenec Hlebec v Nemčiji, a nemška policija jugoslovanski policiji, pa je sedaj zaprt, kakor so malodane zaprti vsi glavni kurirji razen Andreja, ki se je že pred leti umaknil na zahtevo centralnega odbora v incenzemstvo in ki je zdaj glavni kurir Kominterne za Balkan in obenem glavni kurir centralnega odbora komunistične stranke Jugoslavije.

Prav zaradi njega je bil še pred uro pri Andi, Andrejevi najbolj tajni zvezi, za katero v revirju sme vedeti poleg Andreja samo še on. Andrej sam jo je bil pridobil za to delo, njemu, Vregu, pa zabil, da o javki, ki jo vzdržuje Anda samo za najbolj pomembne vodilne člane centralnega odbora, kadar prihajajo v domovino ali odhajajo iz nje, ne sme črhiniti nikomur, še manj pa, da bi jo uporabljal za manj pomembne kurirske poti, za katere naj najde in izbere zanesljive, moralno in telesno močne mlade komuniste.

»Eden takih mora postati tudi tale fant,« Vreg mimogrede pogleda Tineta, ki molče stopa ob njegovi levici.

Tudi zaradi Tineta je bil pri Andi, a v prvi vrsti zaradi Burjevca, ki mu je izročil novo poročilo za glavnega kurirja, ki bi moral prispeti že pred tremi tedni, a ga še vedno ni. Sicer pa marec še ni minil in bo šele v torek potekel zadnji dan roka, v katerem je Andrej napovedal, da bo zagotovo prišel.

Gospodarjenje v prvih devetih me

Ko analiziramo in presojamo gibanje in dosežke gospodarstva občine po podatkih devetmesečnih periodičnih obračunov, je nujno upoštevati to, da so pri tem zajete samo gospodarske organizacije s sedežem v naši občini ter da okrog 75 % tako obravnavanega gospodarskega potenciala odpade le na železarno Jesenice. Slednje je zlasti relevantno pri kvantificiranju pokazateljev gospodarjenja gospodarstva kot celote. Zato je bilo nujno vsaki gospodarski suma sumarum pokazati še ločeno za železarno in ločeno za gospodarstvo občine kot celote brez železarne. Na ta način so podani dvojni globalni pokazatelji.

Po podatkih periodičnih obračunov je gospodarstvo občine v devetmesečnem poslovnem obdobju povečalo realizacijo gotovih proizvodov in storitev po izdanih fakturah za 9,5 % in sicer železarna za 8,7 %, gospodarstvo brez železarne pa za 12,3 %. Čeprav fakturirana realizacija izkazuje precejšnje povečanje se je plačana realizacija povečala le za 4 % oziroma se je povečal celotni dohodek za 4,6 %. Pri tem se je celotni dohodek povečal pri železarni za 2 %, pri gospodarstvu brez železarne pa celo za nekaj manj kot 14 %. Takšna diferenca med fakturirano in plačano realizacijo je posledica dinamike porasta terjatev od kupcev, ki so se pri železarni povečale za ok. 37 %, pri gospodarstvu brez železarne pa za okoli 6 %. To pomeni, da je letošnja dinamika terjatev od kupcev pri železarni negativno vplivala na formiranje celotnega dohodka, pri ostalem gospododohodka, pri ostalem gospo-

pozitiven. Smernice razvoja gospodarstva občine Jesenice predvidevajo v letu 1968 porast celotnega dohodka za 10,7 % in sicer pri železarni 10,4 %, pri gospodarstvu brez železarne pa 11,6 %. Primerjava med planiranim in doseženim porastom kaže, da je železarna z doseženim indeksom 102 precej pod planom, ostalo gospodarstvo, ki je v

obravnavanem obdobju povečalo celotni dohodek za 13,7 odstotka, pa je nad planskimi predvidevanji.

Prav tako kot samo povečanje celotnega dohodka, je za gospodarska gibanja pomembna tudi njegova delitev, kajti pozitivni oziroma negativni poslovni dosežki podjetij se izražajo ravno v strukturi celotnega dohodka. Primerjava dosežene delitve celotnega dohodka v 9-mesečnem obdobju letos in lani za celotno gospodarstvo občine kaže, da je bila njegova struktura lani dosti ugodnejša kot letos. Delež porabljenega denarja v strukturi celotnega dohodka se je namreč povečal od 78,4 % lani na 82,8 % letos, kar pomeni upadanje ekonomičnosti poslovanja. Zmanjšanje stopnje ekonomičnosti se močno odraža le pri železarni Jesenice, kjer se je delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku povečal od 80 % lani na 86 % letos. Ostalo gospodarstvo občine pa izkazuje dosti manjši padec ekonomičnosti poslovanja, saj se je delež porabljenih sredstev v celotnem dohodku povečal od 72,5 % lani na 73,1 % letos.

Osnovna razčlenitev porabljenega denarja za celotno gospodarstvo občine kaže, da je upadanje ekonomičnosti poslovanja predvsem posledica povečanja čistih materialnih stroškov (indeks 106,3), izdatkov za storitve (166,5),

amortizacije (118,1) nabavne vrednosti trgovskega blaga (118,1) in izrednih stroškov (247,6). Vsi ti stroški so namreč dosti hitreje naraščali kot pa celotni dohodek (indeks 102,1).

Podobno kot pri celotnem gospodarstvu, se omenjeni stroški gibljejo hitreje kot celotni dohodek tudi pri železarni, gospodarstvo brez železarne pa izkazuje ugodnejšo dinamiko pri čistih materialnih stroških in pri nabavni vrednosti trgovskega blaga.

Posledica negativnega gibanja porabljenega denarja je močno upadanje neto produkta, ki se je pri celotnem gospodarstvu zmanjšal za okrog 17 %; pri tem je značilno, da železarna izkazuje padec za 28 %, ostalo gospodarstvo pa je povečalo neto produkt za okoli 11 %.

Neustrezno gibanje porabljenega denarja skupaj s povečanjem obresti od kreditov (indeks 111,2), prispevka za uporabo mestnega zemljišča (111,9), dodatnega prispevka za socialno zavarovanje (134,3) in osebnih izdatkov, ki obremenjujejo poslovne stroške (108), je zelo močno in negativno vplivalo tudi na višino realizacije dohodka podjetij. Le-ta se je za celotno gospodarstvo zmanjšal kar za nekaj več kot 22 %. To potrjujejo tudi strukturni pokazatelji, saj je razmerje pri delitvi celotnega dohodka na poslovne stroške in dohodek podjetij znašalo v prvih devetih mesecih lani 84:16, v istem obdobju letos pa 88:12.

Posledica tega je, da ustvarjeni dohodek v nekaterih podjetjih, med katerimi je tudi železarna, ni zadoščal za kritje osebnih dohodkov v plačanih proizvodih in storitvah in je zato nastala izguba v

višini okrog 32 milijonov N din. V istem obdobju lani pa je ta izguba znašala nekaj manj kot 45 tisoč N din.

Na dosežene proporce med poslovnimi stroški in dohodkom za razdelitev je seveda različno vplivala železarna, različno pa ostalo gospodarstvo občine. Pri železarni so se poslovni stroški povečali od 85 % lani na 90,6 % letos, dohodek za razdelitev pa se je zmanjšal od 15 % na samo 9,4 % ali indeks 63,9.

Pri gospodarstvu brez železarne, je delitev celotnega dohodka na poslovne stroške in dohodek za razdelitev ostala nespremenjena in sicer lani 79,1 % : 20,9 %, letos pa 79,4 % : 20,6 %. Vendar je dohodek zaradi višje realizacije celotnega dohodka, povečan za 12,4 %. Pri takšnem povečanju dohodka podjetij je ta del gospodarstva v globalu povečal izločene bruto osebne dohodke za 9,3 %, denar izločen za stanovanjsko gradnjo za 11,7 % in interno akumulacijo oz. ostanek dohodka za 17 %.

Na podlagi podanih podatkov in pokazateljev lahko rečemo, da je naše gospodarstvo brez železarne kot celota zaključilo devetmesečno poslovno obdobje dokaj uspešno. Povečanje amortizacije za 36,3 % in ostanka dohodka za 17 % namreč potrjuje, da se je akumulativna in reproduktivna sposobnost tega dela gospodarstva letos precej povečala.

Naj vsaj bežno pogledamo gibanje gospodarstva občine skozi prizmo še nekaterih ekonomskih kategorij in pokazateljev, kot so: zaloge, kupci in dobavitelji, obračanje denarja, krediti, izvoz, osebni dohodki, zaposlenost, turistični promet itd. Le-ti nam povedo:

— da je naše gospodarstvo imelo konec septembra letos v vseh zalogah angažiranih okrog 282 milijonov N dinarjev, kar je za 0,8 % manj kot v istem času lani. Pri tem so se povečale zaloge materiala za 0,5 % in zaloge gotovih proizvodov za 11,5 %; zaloge nedokončane proizvodnje in zaloge trgovskega blaga pa so se znižale za 3,2 oz. 11,5 %.

— da je pri kupcih naše gospodarstvo imelo vezanih okoli 171 milijonov N dinarjev; obveznosti do dobaviteljev pa so znašale 184 milijonov. Za oba pokazatelja je značilno hitro in nenehno naraščanje. Glede kupcev in dobaviteljev oz. glede problema nelikvidnosti lahko rečemo, da je tangirana predvsem železarna Jesenice. Že od februarja 1967. leta podjetje posluje z blokiranim žiro računom. Poprečno je železarna dobivala od kupcev plačila v 74 dneh, poprečno plačevanje obveznosti do dobaviteljev pa je znašalo 119 dni. Zaradi prisilne izterjatve je bilo podjetje po podatkih

SDK — letos obremenjeno z nekaj več kot 6 milijonov N din dodatnih stroškov in sicer 5.737.000 N din zamudnih obresti in 420.00 N din pravnih in izvršilnih stroškov;

— da se je količnik kroženja obratnih sredstev zmanjšal od 2,2 obrata lani na 1,9 obratov letos, pri čemer se je hitrost kroženja sredstev v železarni zmanjšala od 1,9 na 1,6 obratov, pri ostalem gospodarstvu pa se je hitrost povečala od 4,8 na 5,1;

— da je gospodarstvo občine letos povečalo vse vrste kreditov. Za osnovna sredstva je najetih okrog 532 milijonov N din ali 5,2 % več; za obratna sredstva pa nekaj več kot 200 milijonov N din ali 17,4 % več kot v devetih mesecih lani; večina teh sredstev odpade seveda na železarno;

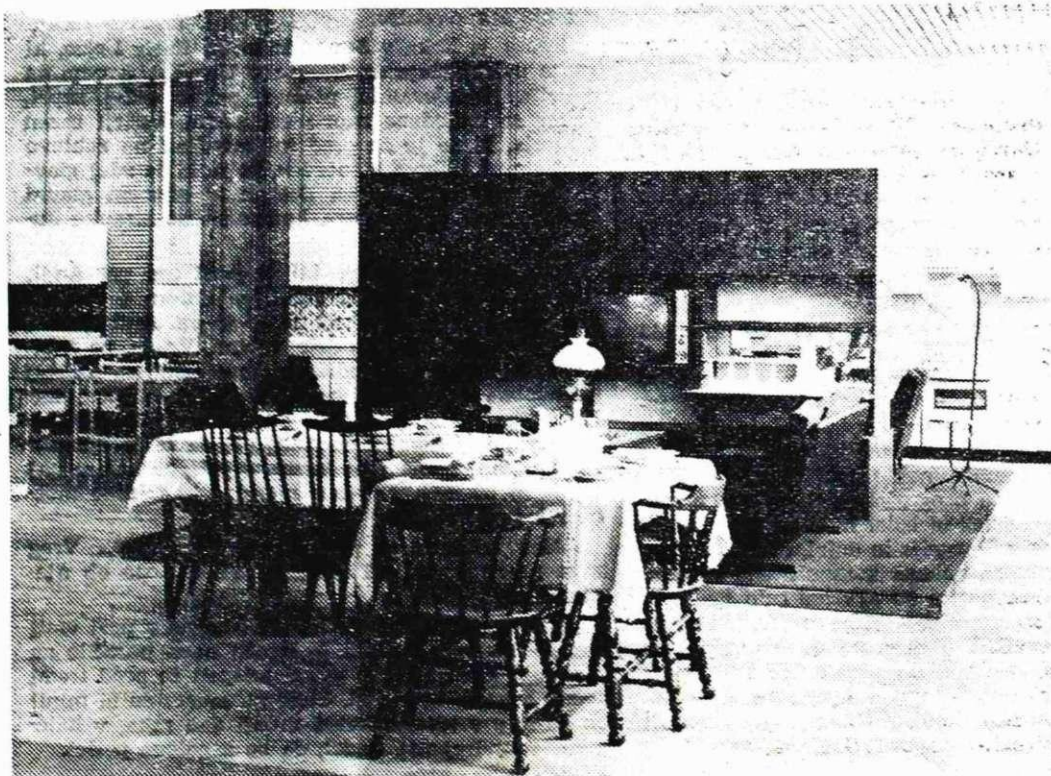
— da je v prvih devetih mesecih letos realizirano 2,7 milijonov USA dolarjev blagovnega izvoza, kar je za 18 odstotkov več kot v istem času lani;

— da je v prvih devetih mesecih letos znašal povprečni nominalni neto osebni dohodek na zaposlenega v družbenem sektorju okoli 939 N dinarjev, pri čemer znaša to poprečje v gospodarstvu 929 N din, v negospodarstvu pa 1.034 N din.

Letošnji devetmesečni povprečni osebni dohodki so se v primerjavi z istim obdobjem 1967. leta povečali za 4,7 % (gospodarstvo 4,4 %, negospodarstvo 7,4 %). Dinamika porasta osebnih dohodkov je letos dosti počasnejša kot v preteklih dveh letih, saj so devetmesečni povprečni OD v 1966. letu v primerjavi z istim obdobjem 1965. leta porasli za 23,6 % (gospodarstvo 23,4 %; negospodarstvo 24,3 odstotka), v prvih devetih mesecih 1967. leta nasproti istemu obdobju 1966. leta pa za 12,1 odstotek (gospodarstvo 11,9 odstotka; negospodarstvo 14,0); navedeni podatki še kažejo, da v zadnjih letih negospodarstvo v globalu doseže nekoliko hitrejši porast OD kot gospodarstvo. Tako so bili v obdobju januar-september 1966 povprečni osebni dohodki v negospodarstvu večji kot poprečje v gospodarstvu za 6,3 %, v istem obdobju letos pa za 11,3 %.

Primerjava med indeksom nominalnih osebnih dohodkov, ki je dosežen v naši občini in indeksom življenjskih stroškov za SRS (104,7 : 104,2 = 100,5) kaže minimalno povečanje realnih osebnih dohodkov in sicer za 0,5 %, kar pomeni stagnacijo osebne potrošnje na območju naše občine.

V obdobju januar-september 1968. leta je bilo v gospodarskih in negospodarskih delovnih organizacijah na območju občine Jesenice poprečno zaposlenih 12.141

V novi trgovsko-poslovni stavbi, je trgovsko podjetje ZARJA opremilo svoj stalni razstavi prostor pohištva in stanovanjske opreme

secih 1968

oseb (gospodarstvo 10.930 oseb; negospodarstvo 1.211 oseb), kar je približno enako kot v istem obdobju lani. Pri tem je značilno, da se je število zaposlenih v družbenem sektorju gospodarstva povečalo za 0,2 % ali 25 oseb, v negospodarskih dejavnostih pa je približno toliko oseb manj zaposlenih (ali 2,2 % manj).

Gibanje zaposlenosti v gospodarstvu občine v prvih devetih mesecih letos, kljub doseženemu porastu le za 0,2 % in kljub temu, da planirano povečanje znaša le 0,75 %, ocenjujemo kot pozitivno. Treba je namreč vedeti, da je gospodarstvo občine v 1965, 1966. in 1967 letu izkazovalo močno tendenco upadanja zaposlenosti.

Nasproti gospodarstvu pa so negospodarske dejavnosti tudi letos zmanjšale zaposlenost (2,2 %), vendar je to zmanjšanje nekoliko nižje kot lani in predlanskim letom.

Turistični promet, merjen po številu nočitev, se je v devetmesečnem obdobju letos povečal za 20 % pri tem se je število nočitev domačih gostov povečalo za 8,4 %, število nočitev tujih gostov pa celo za 25,4 %. Od vseh nočitev odvade na tuje goste okrog 30 %.

Ko smo letos obravnavali in analizirali podatke polletnih periodičnih obračunov, je bilo ugotovljeno, da je v tem obdobju poslovalo z izgubo 8 gospodarskih organizacij. Skupna izguba je znašala okrog 19 milijonov N din.

Po podatkih devetmesečnih periodičnih obračunov so poslovale z izgubo štiri gospodarske organizacije, vendar se je izguba povečala na okrog 32 milijonov N din ali za 68 %.

Podjetja: Hotel Pošta, Triglav in Sonja Marinkovič, Mojstrana ter Kovinska oprema, Mojstrana, so odpravili polletno izgubo in po devetmesečnih podatkih izkazujejo precejšnjo akumulacijo.

Za obrtno podjetje Elektrotehnični servis je značilno, da je po polletni obravnavi njegovega poslovanja v skupščinskih organih in družbeno političnih organizacijah prišlo, tako s strani posameznih članov kolektiva, kot vodstva podjetja, do resnih prizadevanj za izboljšanje poslovnih rezultatov. Prvi uspehi se že kažejo v zmanjšanju izgube od 45 tisoč N din v I. polletju na 33.500 din v devetmesečnem obdobju ali za 26 % ter zalog materiala in nedovršene proizvodnje za 41 %. V podjetju tudi intenzivno delajo na izdelavi programa razširjanja elektroinstalacijske in servisne dejavnosti.

Dom počitniške zveze Srednji vrh je polletno izgubo povečal od 16 tisoč N din na 20 tisoč N din. Na izgubo vplivajo nizke diferencirane cene, neizkoriščene kapacitete ter zlasti v prvem polletju

neurejeno poslovanje. Dom posluje z zelo slabo likvidnostjo. Terjatve od kupcev znašajo 9 tisoč N din, obveznosti do dobaviteljev pa celo 155 tisoč. Konec septembra je dom imel na žiro računu le 5 tisoč N din dobroimetja. Nekrita izguba iz 1967 leta znaša 81 tisoč N din.

Podjetje Jesenice-transport po periodičnem obračunu za devet mesecev letos izkazuje le 2.590 N din izgube. Izguba je nastala zato, ker v celotnem dohodku ni zajeta realizacija, ki je bila dosežena od izvršenih prevozov na področju SR Srbije po pogodbi s Srbija-transportom. Podjetje bo verjetno v bližnji prihodnosti reorganiziralo oz. bodo ustanoviteljske pravice premeščene na občino Jesenice, s čimer bo reorganizirano vodenje in celotna organizacija poslovanja podjetja.

Po podatkih periodičnih obračunov je železarna Jesenice zaključila polletno poslovno obdobje z izgubo v znesku 18,8 milijonov N din, v devetih mesecih pa se je ta izguba povečala na nekaj manj kot 32 milijonov N din.

Ker so v tej analizi finančno-poslovni rezultati za celotno gospodarstvo obravnavani tako, da so vedno posebej podani tudi za Železarno, bomo pogledali še samo količinsko gibanje proizvodnje v tem podjetju. Statistični podatki kažejo, da je Železarna v prvih devetih mesecih dosegla 1.056.412 ton skupne proizvodnje ali 14 % več kot v istem času lani, blagovna proizvodnja (eksterna + lastna) pa je znašala 236.438 ton, kar je za 11,6 % več kot lani. Kljub naraščanju proizvodnje, je podjetje zaključilo devetmesečno poslovanje z visoko izgubo. Jasno je, da je izguba posledica strukture stroškov poslovanja, ki so se v poreformnem obdobju bistveno spremenili. Sama ta struktura pa je lahko posledica notranjih ali pa zunanjih činiteljev. S kratko eksterno analizo je zelo težko dati točen in argumentiran odgovor na to vprašanje. Brez dvoma, je struktura poslovnih stroškov tudi posledica notranjih pomanjkljivosti, vendar dejstvo, da se je delež dohodka podjetja v celotnem dohodku zmanjšal od okrog 20 % v predreformnem obdobju na okoli 9 % letos, kar pomeni manjši delež za 45 %, dosti objektivno pove, da resnično gre za veliko težje pogoje poslovanja v obdobju po reformi.

Menimo, da je vpliv zunanjih činiteljev takšen, da sanacijski ukrepi za izboljšanje ekonomskega položaja Železarne morajo vsebovati poleg notranjih ukrepov še zunanje sanacijske ukrepe, ki bi bili prispevek družbe k reševanju težav objektivne narave.

Žare Klincov, dipl. oec.

Posvetimo pozornost starejšim ljudem

Delovni skupnosti socialnega zavoda dr. Franceta Berglja na Jesenicah je naložena družbena skrb za varstvo starejših oseb, ki same niso več sposobne, da se oskrbujejo.

Družbeni razvoj prihodnosti, posebej v pogledu zdravstvene in socialne zaščite, vedno bolj nakazuje potrebo po dobro organizirani gerontološki in izpopolnjeni geriatrični službi.

Zasnovani so načrti, ki se bodo nedvomno z družbeno pomočjo uresničili, da se stanovanjski pogoji stanovalcev zavoda z dograditvijo in preureditvijo izboljšajo.

Na zadnji seji UO zavoda je bilo v razpravi načeto vprašanje, kako naj bi se poleg skrbi za starejše ljudi, ki živijo v domu, posvetila večja pozornost tudi starejšim ljudem, ki živijo izven doma. Ker zavod sam nima možnosti, da bi na kakršenkoli način vršil svojo humano vlogo, se je s pismom obrnil na gospodarske organizacije ter družbenopolitične in druge organizacije, da vedno, posebno pa v mesecu decembru, izkažejo z obiski na domu in z drugimi oblikami večjo pozornost starejšim ljudem.

Taka skrb — pozornost starejšim ljudem, bi morala postati stalna, posebno za tiste ljudi, ki so zaradi bolezni navezani na posteljo.

S. L.

Slovesen zaključek tečaja prve pomoči v osnovni šoli Tone Čufar

V petek, 6. decembra 1968, nji tečaj prve pomoči. Tak tečaj organizirajo že tri leta zapored; vodijo ga dijakinje

tretega letnika šole za zdravstvene delavce na Jesenicah pod mentorstvom ene ali dveh medicinskih sester. V treh letih je več kot tristo učencev prejelo izkaznice o opravljenem tečaju za dajanje prve pomoči.

Krajevni praznik na Dovjem in Mojstrani

16. decembra 1941, je bila na področju krajevnih skupnosti Dovje-Mojstrana splošna ljudska vstaja. Okrog 200 fantov in mož je odšlo tisto noč v gozdove. Orožniki so bili razoroženi, pred vojašnico pa je padel Alojz Rabič kot prva žrtev vsesplošnega upora. V spomin na te dogodke praznujejo vaščani Dovje-Mojstrana svoj krajevni praznik.

Odbor za proslavo je že pripravil program praznovanja. V petek bodo predstavniki krajevnih skupnosti obiskali in obdarili tri najstarejše vaščane. V soboto, 14. XII. popoldne ob 17. uri bo ob spomeniku na Dovjem komemoracija, nato pa bo v dvorani KUD kulturni program v katerem bodo sodelovali mladina, učenci osnovne šole in pripadniki JLA.

Proslavo bodo združili s spominom na 50-letnico smrti Ivana Cankarja in 27-letnico ustanovitve JLA.

Po programu bo v hotelu Triglav sprejem za borce in občane, na družabni večer pa so vabljeni vsi prebivalci z območja krajevnih skupnosti.

V nedeljo bo ekipno strelsko tekmovanje za prehodni pokal Janeza Mraka, ob 11. uri dopoldne pa otvoritev nove vlečnice. Otvoritev nove vlečnice pa je pogojena z dobavo posebnih vzmeti iz Zahodne Nemčije. Če bo pošiljka iz tujine prispela ta teden, potem bodo delavci Strojne tovarne Trbovlje, ki so postavili žičnico, lahko z delom končali do nedelje, sicer pa bo otvoritev za dan JLA.

J. V.

Nič ne vemo, kdaj bomo sami rabili darovano kri

Clovek v življenju nikdar ne ve, kdaj mu bo potrebna tuja kri.

Takoj v prvih povojnih letih sem bil krvodajalec, pozneje pa sem vedno in povsod pojasneval vlogo krvodajalstva in prepričeval ljudi, naj darujejo svojo kri.

Zgodilo se je, da sem tujo kri rabil tudi sam.

V letih od leta 1962 do leta 1967 sem bil na ortopedski kliniki v Ljubljani šestkrat operiran. Vsakokrat mi je bila pri operaciji in po operaciji potrebna tuja kri, tako da sem dobil skupaj več kot 10 litrov tuje krvi.

Po operaciji sem bil neizmerno srečen, ko sem skozi priprte oči, fizično strt, zagledal, da sprejemam v žilo dragoceno tekočino, ki mi vrača zavest in življenje.

Posebno mi je bila dragocena kri, ki mi je tudi rešila življenje, po operaciji leta 1967, ko sem petkrat tako izkrevavel, da sem izgubil zavest.

Takrat sem se spomnil plemenitega dejanja vseh krvodajalcev in tiho sem hvaležno ponavljal zahvalo vsem tistim — nepoznanim krvodajalcem, ki so darovali svojo kri in mi rešili življenje.

Posebej sem izražal priznanje naperom, ki jih v tej plemeniti vlogi vrši Rdeči križ in njegovi prostovoljni aktivisti ter Zavod za transfuzijo krvi SRS, ki ima zelo odgovorno nalogo, da oskrbuje zdravstvene ustanove z vedno zadostno količino krvi, ki naj bo na razpolago tistim, ki so jo potrebni.

Lojze Soklič

Letos je zadnjo uro tečaja vodil dr. Ažman; tečajniki so pod njegovim vodstvom na lutki praktično vadili zlasti umetno dihanje. Potem so se zbrali vsi v učilnici. Pozdravil jih je predsednik občinskega odbora RKS Jesenice Pavle Dolar, ki je bil vesel doseženih uspehov, hkrati pa je želel, da se sodelovanje med obema šolama v dopravljanju obsegu nadaljuje. Mlade medicinske kandidatke so potem razdelile tečajnikom izkaznice o opravljenem tečaju. Za požrtvovalno delo na tečaju je dijakinjam šole za zdravstvene delavce izročil pismena priznanja ravnatelj šole Janez Svobljak, ki se je hkrati še posebej zahvalil obema medicinskima sestram za nadzor na tečaju, ravnateljici SZD Miri Jazbinškovi pa za sodelovanje, ki se ne omejuje le na ta tečaj. Dijakinje te šole namreč vsako leto sistematično predavajo učencem 8. razreda o spolnih vprašanjih, medtem ko v 6. razredu vodijo zdravstveno vzgojo.

Jara meščanka na brezniškem odru

Gospa Fema želi postati po smrti svojega moža, obrtnika, »nobla«. Da bi to dosegla, postavlja, po nasvetu meščanke Sare, vse dotedanje hišne običaje in odnose na glavo. Od sorodnikov in hišnih delavcev zahteva, da se ji klanjajo po navadah, ki veljajo v meščanskih družinah. V govorni jezik uvaja francoske, angleške in nemške besede, ker je »moderno in nobla« samo to, kar je tuje. Ker pa ne znajo tujih jezikov, lomijo jezik in pačijo besede, da v dvorani ni dolgčas.

V želji, da se na družbeni lestvici povzpne, sklene ženinbeno pogodbo s patetičnim poetom in filozofom, dokler stric Mitar v njem ne prepozna navadnega sleparja.

To je kratka vsebina komedije Jovana Sterije - Popoviča, ki smo jo te dni gledali na odru na Breznici.

Dramska skupina Društva upokojencev Žirovnica, vsako leto uprizori eno ali dve

komediji. Čeprav so upokojenci pobudniki za tovrstne predstave, pa imajo na odru precej besede mladi igralci. Posrečena kombinacija starejše in mlajše generacije igralcev je tudi vzrok, da so po navadi te predstave dobro obiskane. Tradicionalno vsako igro uprizorijo za bolnike in osebje bolnišnice v Begunjah. Tudi Jara Meščanka se je v soboto predstavila občinstvu begunjske bolnišnice.

V igri Jara meščanka so od starejše generacije nastopili Jerca Pretnar, Franc Lužnik, Julka Dolžan in Jože Legat, od mladincev pa Kati Baloh iz Zabreznice, ki je izvrstno tolmačila gospo Femo (glavno vlogo), Branko Papler, Franc Jančar in Tinka Keržan pa so že kar udomačeni na odru na Breznici.

Igro je režirala Julka Dolžan, v zadnjem času pa sta priskočila v pomoč še znana amaterska igralca Vida in Egidij Matič.

Jože Vidic

Prizor iz JARE MEŠČANKE na brezniškem odru

Ob 50-letnici Cankarjeve smrti

V četrtek, pred 50 leti, je umrl komaj 42-letni Ivan Cankar, največji slovenski pisatelj. Ne spominjamo se njegove mlade smrti, ker ni mogel napisati vsega, kar je hotel in kar bi moral napisati, temveč ker je v svojem kratkem življenju napisal visoko pesem slovenskega leposlovja ter umetniški in politični program slovenskega naroda. S svojimi deli je Cankar slikal temo, da bi zahrepeneli po svetlobi. Slovenskemu narodu, ki ga je proglasil za narod hlapcev, je obljubil, da si bo pisal sodbo sam. Njegova dela so luč na poti v prihodnost. Njegove besede so nam dale moč za vero v zmago. S temi mislimi se je spomnila te dni Slovenca, književnika in politika Ivana Cankarja vsa slovenska mladina. Vse šole so organizirale Cankarjeve proslave. Tudi jeseniška mladina ga je primerno počastila. Razen internih šolskih pro-

slav, so bile v gledališču kar tri javne proslave. Pripravili so jo dijaki jeseniške gimnazije in člani gledališča T. Čufar. V torek popoldne je bila proslava z naslovom Cankar na obisku za gimnazijce, v sredo popoldne za učence poklicnih in tehniške šole, zvečer pa za ostale. V dramatiziranem recitalu najvažnejših Cankarjevih del, so prikazali moč njegovih besed in leposlovno in umetniško slovensko besedo. Izvajalci so bili vredni podajanja Cankarjeve besede, zato njim in prof. Kodričevi vse priznanje.

Proslava ob dnevu republike in tokratna proslava ob obletnici Cankarjeve smrti sta lep prikaz sodelovanja jeseniških šol na kulturnem področju. Take proslave mladino ne le vzgajajo, temveč tudi spodbujajo k nadaljnjemu sodelovanju. Prav bi bilo, da bi tudi slovenski praznik 8. februar praznovali na podoban način.

P. U.

film • film • film • film • film • film • film • film • film •

Nasilje v Jerichu

Nasilje v Jerichu »je eden tistih westernov, ki pomenijo renesanso ameriške pro-

Otvoritev dveh razstav

Jutri, v soboto bodo na Javorniku in na Jesenicah odprli kar dve slikarski razstavi. V avli novega kulturnega doma na Javorniku bodo ob 17. uri odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, ki je bila doslej odprta v Delavskem domu na Jesenicah. S svojimi deli v različnih slikarskih tehnikah se predstavlja 12 avtorjev z 28 deli. Razstavo organizira DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela.

Ob 18. uri pa bodo v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli že 12. slikarsko razstavo v tem letu. S samostojno slikarsko razstavo se bo predstavil slikar - amater iz Tržiča Viljem JAKOPIN. Razstavil bo 14 svojih novejših slik v olju.

Obe razstavi bosta odprti do vključno 22. decembra.

Priprave za zaključek tekmovanja za Finžgarjevo bralno značko

Letos bodo na šolah jeseniške in radovljiške občine že četrtilič slovesno razdelili Finžgarjeve bralne značke. Običajno to store 8. februarja, na slovenski kulturni praznik, ki je s tem le pridobil na svoji vrednosti in pomenu. Zato so učitelji, ki pripravljajo tekmovalce za bralno značko na preverjanju njihovega poznavanja predpisanih literarnih del pohiteli s pripravi. V januarju 1969 bodo morali mladi finžgarjevci pokazati, ali zares dobro poznajo vsebino del, ki so jih morali prebrati.

Podružnica Slaviističnega društva Slovenije na Jesenicah, ki skupaj z Zavodom za prosvetno pedagoško službo organizira tekmovanje, se je odločila za nekatere olajšave, ki bodo prav gotovo pripomogle, da bo tekmovanje še bolj množično, kot je zdaj. Tekmovalcem ne bo več treba predlagati komisiji zapisnikov o prebranih delih. Izkušnje kažejo, da je to pisanje samo po nepotrebnem obremenjevalo tekmovalce.

Letos je prijavljenih 1717 tekmovalcev za bralne značke, med njimi 250 za zlato značko. Številka, ki je večja kot kdajkoli, kaže, kako popularno je postalo to tekmovanje med mladino in med učiteljskimi zbori. -zk

dukcije tega žanra in dostojen odgovor na hiperprodukcijo italijanskih westernov... Režiser Arnold Laven je uspel napraviti enega izmed najboljših filmov nove ameriške proizvodnje, ki je dosegel rekorden obisk gledalcev v vseh deželah sveta. Predvsem zahvaljujoč izredno dinamični izdelanosti, zanimivi tematiki in briljantni igri znanih ameriških igralcev... »Še en film, ki nudi pravi ljubitelj filmske umetnosti zadovoljstvo, da spremljajo dogajanje na ekranu in uživajo v številnih kvaliteta tega filma...« Takšne hvale je bil deležen film Nasilje v Jerichu pri distributerskem podjetju Kinema, ki je izdalo tudi prospekt, na katerem tudi piše vse navedeno.

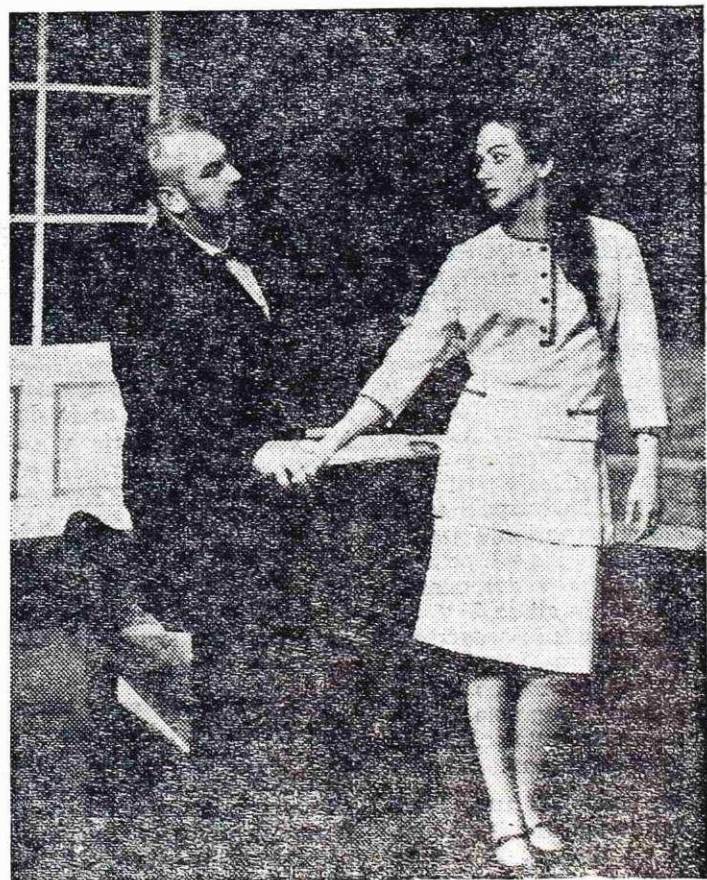
Vendar Nasilje v Jerichu le ni tako kvaliteten film, kot bi bilo iz objavljenih fragmentov sklepati, čeprav je res, da sodi med boljše v svoji zvrsti.

V Nasilju v Jerichu se pojavlja predvsem tole: vprašanje in odnos do vsebine, tematike, fabule na eni strani in razmerje do forme na drugi. Pri odnosu do vsebine je vse jasno, zakaj Nasilje v Jerichu je po zvrsti western. Westerni so pa podobni kot kriminalne in pustolovske štortije hermetično zaprte, ker je njihova vsebina strogo določena in na slednjo je le mogoče variirati. V tem pogledu je borba dobrega in zlega personificirana v Floodu (D. Martin) in Dolanu (G. Peppard) kot tradicionalnima nasprotnikoma, ki si zreta iz oči v oči v Jerichu, mestu v katerem vsemogočni Alex Flood pesti someščane, katere šele Dolan reši nasilja (seveda tudi z nasiljem).

Potemtakem western kot zvrst sploh ne more biti nekaj izrednega, utesnjen je na relacijo, ki jo omejuje predmetnost stvari. To je pomemben faktor. Šele odnos do forme nekaj da — kvaliteto. Forma mora nadomestiti vsebino, forma prevlada nad vsebino, samo ona ustvari veljavo, ki ji jo vsebina ne more dati, namreč forma je neomejena, možnosti je nič koliko. Pomembno je, katera je izbrana. Konkretno v Nasilju v Jerichu ni »izredno dinamične izdelanosti« (forma). Marsikateri prizor doseže sprejemljivo kvaliteto, v nadpovprečju se giblje (pa še to je vprašljivo) prizor, ki ga odigrata Jean Simmons in George Peppard, ki nacejata z wiskyjem sebe in ubogo mizo, pri tem celo pozabita na svojo sovražnost in s težavo, pa vendarle prikolovratita v prvo nadstropje. Pa tudi zaključni dvoboj bi bilo možno uvrstiti v smislu kvalitete. Toliko o formi; mišljena je kot produkt tehnične dovršenosti in adekvatne igralske interpretacije. V končni konsekvenci pa je kajpak forma izključno režiserjeva domena. Tokrat je režiser ni formiral zadovoljivo, čeprav se je v filmu pred gledalcem zvrstilo nekaj zavidanja vrednih prizorov; učinkovali so impresivno predvsem zategadelj, ker je bila forma dobra.

Westrn kot westrn je dober šele takrat, ko forma pride do stopnje prepričljivosti in estetske popolnosti; film je in tudi bo predvsem tehnična umetnina, umetnina, ki ji je tehnika beseda, ne samo zvočno, temveč in predvsem vizualno.

— na

V nedeljo bo amatersko gledališče T. Čufar ponovilo Kozakovo PUNČKO. Na sliki Marija Kavčičeva v naslovni vlogi in Franci Pogačnik kot dr. Kirn

Prejemniki Gregorčičeve plakete

Tone ANTONIČ, predsednik TVD Partizan Jesenice, je že zelo mlad zašel v telovadnico. Njej je ostal zvest skoraj 40 let. Zgodaj je po-

kazal sposobnost dobrega vaditelja in organizatorja. V povojnih letih je bil instruktor za takratni okraj. Vadal in učil je telovadce in telo-

Praznik pri Kamnikarjevih

Sredi novembra sta praznovala 60-letnico skupnega življenja Albert in Marija Kamnikar. Ne bo odveč, če ob tem jubileju napišemo nekaj besed o našem dolgoletnem sodelavcu Albertu Kamnikarju, ki je bil v valjarni profilov na Javorniku zaposlen skoraj pol stoletja.

Pred prihodom na Jesenice je bil zaposlen v papirnici v Radečah pri Zidanem mostu. V časopisu je prebral oglas, da na Jesenicah v tovarni sprejmejo v službo nove delavce. Prijavil se je za sprejem, vendar so mu sporočili, da zaradi stavke ne sprejemajo začasno novih delavcev. To je bila prva večja stavka kovinarjev v aprilu 1904. Zaradi takratnih dogodkov je moral počakati še nekaj mesecev, zadnjega julija 1904 pa je bil sprejet na delo.

Zelo dobro so mu šle v spominu kasnejši dogodki. Bil je član SMRJ in dolgo vrsto let član pevskega zbora pri javorniški Svobodi, ki ga je najprej vodil Cena Ambrožič, nato pa France Mencinger. Kot mnogim drugim naprednim delavcem iz predvojnih let, mu je v spominu tudi leto 1935, ko so jeseniški kovinarji teden dni preživeli kar v tovarni in med velikim stavkovnim gibanjem zahtevali od podjetja da ugodijo njihovim zahtevam. Uspeli so, nato pa so nadaljevali z delom.

Kot smo že omenili je bil vseskozi zaposlen na lahkih progah, najprej je bil predvaljavec, nato I. valjavec, zadnja leta pred upokojitvijo pa prvi pred progo. Tako sta z ženo Marijo preživela šest desetletij v slogi, kar pa ni bilo lahko spričo položaja, v katerem so bile Jesenice pred prvo svetovno vojno, pa tudi med obema vojnoma. In še nekaj. Albert Kamnikar je bil eden izmed tistih naših dolgoletnih delavcev, ki je imel vedno zelo dobro in solidno oceno. Vedno je bil mlajšim sodelavcem vzor in zgled. Cestitkam, ki sta jih sprejemala ob biserni poroki, se pridružujemo tudi mi in želimo, da bi preživela še veliko zdravih in srečnih let.

vadke za velike manifestativne nastope in izlete. V vseh povojnih upravicah TVD Partizan Jesenice je sodeloval in delal kot načelnik, podpredsednik, vaditelj pionirjev itd. Zaradi težav v društvu so nekateri kmalu prenehali z delom, Antonič pa je kljub obremenitvam vzdržal do današnjih dni.

Mirko BENEDIČIČ je vztrajen in žilav športnik že iz zgodnjih let. Že pred vojno je bil eden najboljših atletov v Sloveniji. Izkazal se je v tekih na dolge proge. Po vojni pa se je posebno uveljavil v hitri hoji. V tej disciplini je bil 1946. leta balkanski prvak. Poleg tega je vzgojil tudi nekaj mladih atletov, ki so ga pozneje uspešno zamenjali. Večkrat je sodeloval tudi v ekipi ZB na tekmovanju Ob žici okupirane Ljubljane kljub starosti. V zimski sezoni je mnogo let tekmoval v smučarskem teku in dosegel vidne rezultate. Na tekmovanju Po poteh partizanske Jelovice je sodeloval do nedavna skoraj na vseh. Benedičič še ni odnehal. Še vedno je aktiven pri kegljačih na ledu.

France BOŽIČ, predsednik KSK Jesenice, je kot športnik dosegel vidne uspehe v namiznem tenisu, tenisu in odbojki, še danes je aktiven tekmoval v kegljanju na ledu in državni reprezentant. Že desetletja je med najbolj prizadevnimi organizatorji jeseniškega športa. Vodil je namiznoteniški, teniški, odbojarski klub ter klub kegljačev na ledu, lani pa je prevzel košarkarski klub. Nekaj let je deloval tudi v HK Jesenice in kot hokejski sodnik. Tudi danes še sodeluje v OZTK Jesenice, v UO SD Jesenice in republiški zvezi za kegljanje na ledu.

Slavan BERLISK, predsednik tehničnega odbora smučarskega društva Jesenice. Najprej se je udeleževal v nogometu, telovadbi, namiznem tenisu in odbojki. Po vojni se je kmalu posvetil organizacijskemu delu. Več let je bil zelo aktiven pri razvijanju in organizaciji medobratnih tekmovanj v raznih športnih zvrsteh. Rad je vskočil ter pomagal, kjer je bilo potrebno. Delal je v plavalnem, atletskem in nogometnem klubu ter pri TVD Partizan Jesenice. Vsa leta je aktiven pri smučarskem klubu; po reorganizaciji pa vodi tehnični odbor pri SD Jesenice. Berlisk je med drugim tudi mednarodni sodnik za smučarske skoke od 1952. leta. Uspešno in prizadevno dela tudi v smučarski zvezi Slovenije.

August DELAVEC, predsednik PD Mojstrana, je aktiven delavec na področju planinstva in alpinizma od leta 1946. Je uspešen organizator zasluge ima pri ustanovitvi alpinističnega odseka in reševalne službe. Reševalna služba v Mojstrani je na najbolj zahtevnem področju. Mojstrana je danes znana po vsej naši državi po svojih mladih in sposobnih alpinistih ter gorskih reševalcih.

Mirko DIMC, predsednik SD Matije Verdника-Tomaža. Strelski šport je v zadnjih dveh desetletjih na Jesenicah dosegel pomemben razvoj in vidne dosežke. Strelski dom Matije Verdника-Tomaža Podmežakljo s streliščem je delo velikih entuziastov, med katerimi vidno izstopa Dimc. V mladih letih se je udeleževal tudi v nogometu in smučanju.

Že nekaj let je tehnični vodja v občinskem strelskem odboru. Deloval je tudi v republiški in okrajni strelski zvezi. Poleg tega je tekmoval na raznih tekmovanjih v streljanju ter dosegel dobre rezultate.

France ISKRA, predsednik TVD Partizan Javornik. Na telesnovzgojnem področju je aktiven že nad 40 let. Pred vojno je bil odličen telovadec, sodeloval pa je tudi v atletiki in smučanju.

Po vojni je bil eden prvih pobudnikov telesnovzgojne dejavnosti na Jesenicah. Posebno uspešen je bil v tedanji vajeniški šoli. Na velikih manifestativnih telovadnih nastopih so sodelovali vsi učenci vajeniške šole. Bil je avtor tudi za telovadne množične sestave. Kot organizator ni nikoli odpovedal. Zahteven je bil do sebe in do drugih. Aktivno je tudi sodeloval pri gradnji športnih objektov na Jesenicah. Pri osnovanju OZTK Jesenice je bil član iniciativnega odbora. Ostal je zvest telesni vzgoji in športu do današnjih dni.

Janez KRUSIC, dolgoletni načelnik AO Jesence. Za seboj ima 30-letno alpinistično kariero. Nad 3000 planinskih ter prek 350 težkih in zahtevnih vzponov v gorah Evrope in Kavkaza ter prek 70 prvenstvenih vzponov v domačih in tujih gorah. Vzgojil je blizu 50 mladih alpinistov. Rad piše o planinstvu in alpinizmu. Krušič pa je tudi uspešen predavatelj o svojih vzponih in o lepotah planinskega sveta.

Bernard SVETLIN, predsednik kegljaškega kluba na asfaltu. V mladih letih je bil znan kot dober telovadec. Udeleževal pa se je tudi v nogometu in smučanju. Po vojni se je posvetil organizacijsko strokovnemu delu. Posebno aktiven je bil v TVD Partizan na Javorniku. Vzgojil je vrsto mladih telovadcev. Sodeloval je na številnih telovadnih, smučarskih in atletskih tekmovanjih kot sodnik. Nad 40 let je prosti čas posvetil telesni kulturi in športu.

Tone SVETLIN, član UO TVD Partizan Jesenice. V mladih letih se je največ udeleževal v telovadbi, nogometu in smučanju. Kmalu pa se je posvetil organizacijskemu delu in vzgoji pionirjev v TVD Partizan Jesenice. Na pionirje je sploh navezan. Bil je eden od pobudnikov letovanja otrok v Baški, ki je v šolskih počitnicah že vrsto let zatočišče otrok z območja jeseniške občine. Od leta 1951 je tajnik v san-

kaški izvezi. Srečamo ga tudi kot sodnika na smučarskih in atletskih prireditvah.

Tone SMITEK, prosvetni delavec. V mladosti je bil smučar in odbojkar. Po vojni je bil med prvimi organizatorji odbojke na Jesenicah. Bil je sedem let predsednik kluba. Prav tako zavzet in delaven je v smučarskem klubu. Posebno delaven je tudi v SSD Kovinar na gimnaziji. Gimnazija je bila in je rezervoar mladih odbojkarjev in odbojkaric, pa tudi košarkarjev in košarkaric, ki so se vključili v klube SD Jesenice in nadaljevali svojo uspešno kariero. To je delo in življenje Smitka. Lahko je vzor svojim mlajšim tovarišem.

Lojze STRUMBELJ, predsednik NTK Jesenice. V mladih letih je s pokojnim Dragom Knificem predstavljal jedro jeseniškega namiznega tenisa. Udeleževal pa se je tudi v nogometu. Po vojni je še nekaj let uspešno vihtel z loparčkom ter dosegel vidne uspehe. Leta 1953 je bil član državne reprezentance. Je uspešen organizator, vzoren športni delavec ter trener. Pod njegovim dolgoletnim vodstvom je NTK dosegel pomembne uspehe. Njegov pomemben delež je, da namizni tenis na Jesenicah ne doživlja nihanj, temveč se drži med vodilnimi v državi.

Jože ZUPAN, predsednik SK Jesenice. Je eden tistih športnih delavcev, ki je izšel iz vrst nekdanjih aktivnih športnikov. Udeleževal se je v telovadbi, smučanju in namiznem tenisu. Že zgodaj pa ga srečamo med smučarskimi sodniki. V povojnem obdobju ga ponovno srečamo med smučarji. V smučarskem klubu je bil nekaj let blagajnik, nato pa sedem let predsednik kluba. Po reorganizaciji smučarskega športa v občini je bil podpredsednik SD Jesenice. Od 1967. leta pa je ponovno prevzel vodstvo SK Jesenice. S stoparico v rokah pa ga srečamo tudi na atletskih prireditvah.

Uroš ZUPANČIČ, dolgoletni alpinist. Zelo mladega smo ga videli v filmu Triglavsko strmine. Te strmine so ga prevzele in mnogokrat je bil med njimi, se po njih vzpenjal v družbi s klini in klavdivom. Nad 40 let je aktiven v gorski reševalni službi in je sodeloval v več kot 500 reševalnih akcijah. V svoji alpinistični karieri je opravil prek 60 prvenstvenih vzponov, nad tisoč zahtevnih tur po naših in tujih gorah. Izkazal se je kot organizator Titove štafete z vrha Triglava, velikih proslav planincev itd. Vrsto let je sodeloval na manifestativnih tekmovanjih Ob žici okupirane Ljubljane. Zupančič pa že nad 15 let uspešno vodi občinski odbor Ljudske tehnike, ki se je razvila v pomembno družbeno dejavnost. Rad seže po perspektivah ter piše prispevke o planinstvu in alpinizmu ter drugih dogodkih.

Vibr

Nagrajenci nagradne križanke

V sredo je posebna komisija, ki so jo sestavljali: predsednik Tone Svetlin, oddelek za obračun materiala, in člani: Pepca Berlisk — knjigovodstvo, Sabina Medja — IBM in Marjanca Komel — uvoz-izvoz, izžrebala nagradne nagradne križanke, objavljene v 48. številki. Prejeli smo 368 rešitev, komisija pa je morala izbrati 23 rešitev, da je dobila 10 pravih.

50 N din prejme MILENA KAVČIČ — knjigovodstvo vzdrževanja elektro naprav;

po 40 N din: JANEZ ROZMAN — TPD in STANE LUKS, sektor za ekonomiko;

po 30 N din: JELENA ŽAGAR, oddelek za obračun osebnih dohodkov, VINKO LANGO, valjarna 2400 in JELKA KOSELI, oddelek raziskave tržišča;

po 20 N din: FRANC REBERNIK, strojne delavnice Jesenice, JAKOB VEBER, upokojenec, Heroja Verdni-ka 30, Jesenice, ANGELCA JENKO, energetsko gospodarstvo in LENKA PETERNEL, pravna služba.

Vsem reševalcem se zahvaljujemo za sodelovanje, nagradne pa vabimo, da dvignejo nagrade osebno ob ponedeljku, 16. decembra dalje na uredništvu Železarnja.

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE:

DAN REPUBLIKE, AVTOMOBILIST, LT, PUTIKA, AI, MOKA, OJ, NIVO, AMERIKA, OTEP, Ž, AJ, TAM, RILA, ARIMAN, VATA, ITAKA, EMIL, JERA, NJEMEN, LOVEC, KIRASIR, OCVIREK, RAB, SEJA, TLA, JETNICA, ID, ANTON, T, RETI, AO, IK, RUBENS, RACA, OSA, IT, KD, DAR, CT, SCALA, GLOBA, T, IA, TANANARIVE, EO, JV, TVER, OTEKANJE, NN, AARE, AHASVER, DIETIK, VLADA, ANKARA, BK, HAAG, OJNICA, INN, KEATON, O, RAK, EROS, JAZON, AV, OB, NR, STIHIJA, ARI, MEZGA, INFLACIJA, ALEKSANDER, KARITAS, KRPA, IR, AR.

Sankaške prireditve

Klubske prireditve

Sankaški klub SD Jesenice priredi v nedeljo 15. t. m. klubske prireditve. To bo tudi prva sankaška prireditev v sezoni 1968/69. Tekmovanje bo na standardni polmetni sankaški progi pri Savskih jamah, ki je dolga 645 m z 10 umetno prirejenimi zavoji in v celoti poledenela. Program obsega štiri teke enosredov in dva teka dvosredov za tekmovalne in navadne sanke. Pričetek tekmovanja bo ob 9. uri, nastopilo pa bo okoli 25 tekmovalcev kluba.

Tekmovalna proga pri Savskih jamah

Marljivi člani sankaškega kluba SD Jesenice, predvsem mladinci so se že 24. 11. 1968, t. j. s prvim snegom podali k Savskim jamam in pričeli z gradnjo svoje polmetne sankaške proge. Glede na njeno lego, start na višini 1075 m in cilj na višini 1000 m, so bili podani tudi vsi vremenski pogoji. Zaslugo za pravočasni pričetek z deli ima tehnična komisija kluba pod vodstvom Janeza Smoleja, za samo ureditev in vzdrževanje proge pa je tudi v tej sezoni odgovoren gospodar kluba — Drago Dokl. Proga bo delno usposobljena že do 15. t. m., ko bo klubske prireditve, dokončno pa do 22. t. m., ko bo 13. mednarodno tekmovalno za pokal mesta Jesenic.

Koledar prireditve

Sankaški klub SD Jesenice bo v sezoni 1968/69 organiziral pet tekmovanj.

15. 12. 1968 — klubske prireditve in navadne sanke

22. 12. 1968 — 13. mednarodno tekmovalno za pokal mesta Jesenic — tekmovalne sanke

2. 2. 1969 — prvenstvo železarnje Jesenice — navadne sanke

16. 2. 1969 — občinsko prvenstvo — navadne sanke

23. 2. 1969 — medklubsko tekmovalno v počastitev 100 letnice železarnje Jesenice — tekmovalne sanke

Program je precej obširen in bo od članov kluba zahteval mnogo truda in prostovoljnega dela pri vzdrževanju proge.

Ostale vesti

Ulčar Milan — eden najuspešnejših slovenskih san-

kačev in dolgoletni član kluba bo do 15. t. m. izdelal za Sankaški klub SD Jesenice prve štiri nove tekmovalne sani, za katere zagotavlja, da po kvaliteti ne bodo zaostajale za podobnimi izdelki inozemskih izdelovalcev tekmovalnih sani.

Za nabavo novih tekmovalnih sani so Sankaškemu klubu priskočili na pomoč UO in ostali klubi SD Jesenice, za kar se jim vodstvo kluba na ta način najlepše zahvaljuje. Del potrebnega denarja pa bodo prispevali tudi tekmovalci sami, ki bodo prejeli te sani. Nove sani bodo stale okrog 800 N din.

Trener tekmovalcev bo tudi v sezoni 1968/69 Julij Ulčar, ki je že pričel s treningom, v pomoč pa sta mu pri članicah in članih Stane Horvat, prav tako renomirani starejši tekmovalci pri mladinkah in mladincih pa Jože Divjak. J. J.

Rešitev križanke, objavljene v 48. številki

Vod.: 1. ELAN, 5. PREKAT, 11. LAKET, 13. KAROTIN, 15. ETAMIN, 17. MIL, 18. SA, 19. VENA, 20. ITAKA, 22. KK, 23. ART, 24. KRIZA, 25. POR, 26. TA, 27. LOVKA, 28. LEVE, 29. OL, 30. ARA, 31. NAONIS, 33. REFRETI, 36. SLANA, 37. NESLAN, 38. ALAN.

Rešitev križanke, objavljene v 49. številki

1. BENET, 6. LOKA, 10. DARILO, 11. ERATO, 13. MARONI, 14. OTOMANA, 16. AN, 17. SASEBO, 19. SIR, 20. STO, 22. AVE, 23. KREKA, 25. TELOH, 28. AROMA, 30. SL, 31. EMIR, 33. KELT, 35. OK, 37. OBRIS, 40. TOAST, 43. KRETA, 45. ZEV, 47. MAK, 48. NON, 49. MALAKA, 52. RO, 53. OPOTNIK, 56. MANGAN, 58. ATRI, 59. SPOKOJ, 60. ANNA, 61. KISAR.

Križanka

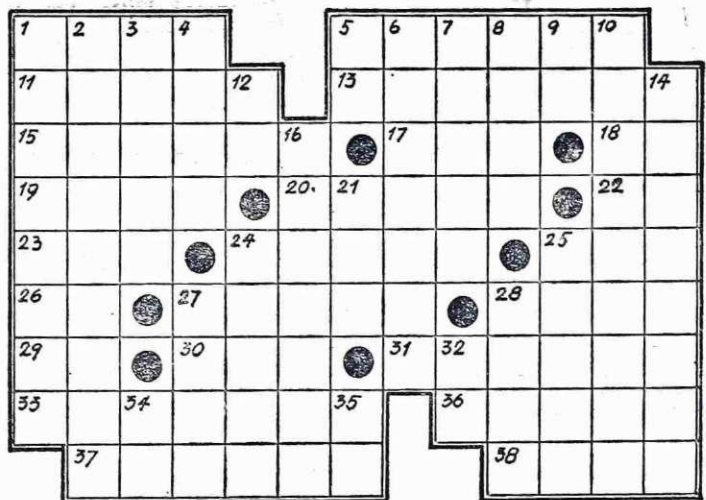
Vod.: 1. vrsta egiptovskega bombaža, 5. nepopolna tema, prehod med temo in svetlobo, 11. slavna družina izdelovalcev gosli iz Cremona, 13. konglomerat, labora, 15. mesto v Sovjetski zvezi ob Donu, 17. del živalskega telesa, 18. kemični znak za radij, 19. vinorodna rastlina, 20. ameriški anatomist in embriolog, ki je odkril vitamin E (Herbert Mc Lean), 22. kemični znak za aluminij, 23. del umetniškega imena prve slovenske filmske igralke, 24. zagrebška tovarna zdravil, 25. japonski državnik, eden od

začetnikov japonske imperalistične ekspanzije (Hirobumi, 1841—1909), 26. kemični znak za nikelj, 27. francoska reka, 28. korist, 29. začetek azbuke, 30. rimski kralj, ki je dal zgraditi Ostio, 31. lesena posoda za krmljenje živali, 33. priprava za spreminjanje jakosti električnega toka, 36. vodja velike okto-brske revolucije, 37. očesna mrežnica, 38. važno živilo, maščoba.

Navp.: 1. delavec v obratu za proizvodnjo jekla, 2. naprava za ublažitev udarcev, blažilnik, 3. družbeni razred,

stan, 4. tuje žensko ime; sopranistka mariborske opere (Ondina), 5. začetnici prvaka ljubljanske Drame, 6. posel, opravilo, 7. tanka kožica, opna, 8. vrsta blaga, 9. kemični znak za američij, 10. vnetje roženice (med.), 12. tuj dvoglasnik, 14. vrsta kreme za zobe, 16. orjak, kolos, 21. izvir, 24. italijanski filmski producent, mož Sophie Loren, 25. ime ruske atletinje Pressove, 27. lastnina, posest, 28. kraj na Primorskem blizu Pivke, rojstni kraj pesnika Ketteja, 32. pijača starih Slovanov, 34. tuj dvoglasnik, 35. kemični znak za tantal.

— jn

Slinavka in parkljevka — SIP

(nadaljevanje in konec)

POTA OKUŽBE

Virus vdre v organizem navadno skozi poškodovano ustno sluznico, vendar to ni pravilo. Ostala pota so: sluznica nosu, vampa in drugih organov, potem poškodovana koža; svitek nad parklji, vimen oz. seski.

RAZVOJ BOLEZNI

Na kraju vdora se prične virus razmnoževati. Organizem odgovori na to s področno vnetno reakcijo. Kot posledica se naredijo eden do trije mehurčki, napolnjeni z bistro tkivno tekočino — limfo. Ko popolnoma dozore, počijo pod učinkom meha-

ničnih dražljajev. Z limfo se razlije virus v krvni obtok. Tu se ne razmnožuje, ampak okvarja notranje organe, posebno srce. Celice obrambnega sistema v organizmu (RES), začno pod vplivom virusa izdelovati svojska protitelesa. Virusu se prilagodijo kot ključ ključavnici. Z njihovo pomočjo se kri postopoma osvobodi virusa. Toda v tkivih, ki so slabo oskrbovana s krvjo: koža, sluznice, se virus vseeno obdrži in razmnožuje dalje, kar se kaže v ponovnem pojavljanju tokrat številnih sekundarnih mehurčkov na istih mestih. V začetku so majhni, kasneje se navadno

združijo celo do velikosti oreha. Čez dvanajst do šestintrideset ur počijo. Na njih mestih ostanejo plitke rdeče razjede, ki se hitro celijo. Če po enem do dveh tednih popolnoma zazdravijo, če živijo živali v dobrih razmerah.

ZNAKI BOLEZNI

Skrto obdobje bolezni — inkubacija, to je čas od okužbe do vidnih znakov bolezni — je zelo kratko. Pri naravni okužbi traja dva do sedem oz. do enajst dni, odvisno pač od moči virusa, poti okužbe, vrste in starosti živali.

Najprej opazimo, da je

bolna žival otožna, brez teka, pri tem negibno stoji in poveša glavo. Temperatura se ji poviša, žilni utrip in dihanje pohitri. Ustna sluznica je boleča, suha in topla, zato jo žival rada namaka v vodo. Zatem ugotovimo sive mehurčke. Prizadeta je sluznica ust, nosa, koža na smrčku; redkeje grlo, sapnik, požiralnik in vamp. Zaradi teh poškodb se slinijo živali v dolgih, tankih trakovih. Zraven slišimo večkrat značilno cmokanje. Istčasno vidimo mehurčke na nogah, med parklji in vimeni oz. seskih. S tem v zvezi se žival pogosto prestopa z noge na nogo, hudo šepa ali celo obleži. Ker je motena rast parkljev, pride do razpok v roževini, kamor se nabira nesnaga. Posledica

je vnetje, v nekaterih primerih celo sežutje parklja. Vzporedno s spremembami na vimeni, je jasno, da se spremenita tudi videz in okus mleka; le-to postane sluzasto rumenkasto oz. grenko.

Poleg teh znakov se pojavljajo včasih motnje v delovanju srca, skeletnega mišičja (drget) in živčevja (prisilno gibanje v krogu). Marsikatera žival navidezno že preboli SIP, ko nenadoma pogine zaradi paralize srca. Posebno velja to za zločesto obliko in mlade živali, pri katerih pa navadno ne odkrijemo mehurčkov. Pri raztelesbi ugotovimo značilne spremembe prav v srcu — t. i. tigrasto srce, oz. mišičju — vnetna žarišča. Pri mladih

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

14. in 15. decembra amer. barvni film **BONNIE IN CLYDE**, v režiji Arthurja Penna, v glavni vlogi Faye Dunaway, ob 17. in 19. uri

16. decembra jugosl. barvni film **ZBIRALCI PERJA**, v režiji Aleksandra Petrovića, v glavni vlogi Bekim Fehmiu, ob 17. in 19. uri

17. in 18. decembra amer. barvni film **GOSPOD Z LJUBEZNIJO**, v režiji Jamesa Clevela, v glavni vlogi Sidney Piabier, ob 17. in 19. uri

19. decembra nem. jug. barvni film **GROF BOBBY, STRAH DIVJEGA ZAPADA**, v režiji Paula Martina, v glavni vlogi Peter Aleksander, ob 17. in 19. uri

20. decembra amer. film **FATALNA GOSPODICA**, v režiji Tonyja Ricardsona, v glavni vlogi Jean Moreau, ob 17. in 19. uri

21. decembra amer. barvni film **DESET ZAPOVEDI**, v režiji Cecila B. De Millesa, v glavni vlogi Charlton Heston in Yul Brynner, ob 17. in 19. uri

Kino PLAVZ

14. in 15. decembra amer.

Gledališče

NEDELJA, 15. 12. ob 15. uri: Ferdo Kozak **PUNČKA** — dramatična zgodba v petih dejanjih — **IZVEN**.

15. 12. ob 19.30 uri: Ferdo Kozak **PUNČKA** — dramatična zgodba v petih dejanjih — **IZVEN**. Režija in scena Bojan Cebulj.

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na dramo Ferda Kozaka **PUNČKA**, ki bo v nedeljo igrana dvakrat. Za pretresljivo in zanimivo igranje **PUNČKA**, ki je bila minulo sezono igrana samo za gledališki abonma in bo le kratak čas na sporedu, si vstopnice rezervirajte na telefon 82-200 oziroma zagotovite v predprodaji dve uri pred predstavo.

barvni film **GOSPOD Z LJUBEZNIJO**, ob 18. in 20. uri

16. in 17. decembra amer. barvni film **BONNIE IN CLYDE**, ob 18. in 20. uri

18. decembra nem. jug. barvni film **GROF BOBBY, STRAH DIVJEGA ZAPADA**, ob 18. in 20. uri

19. in 20. decembra jug. barvni film **KRVAVA MAKEDONSKA SVATBA**, ob 18. in 20. uri

21. decembra amer. barvni CS film **KHARTOUM**, ob 18. in 20. uri

Kino DOVJE

14. decembra amer. barvni film **OPERACIJA GROM**

15. decembra ital. barvni CS film **CLOVEK, PONOS, MASČEVANJE**

19. decembra amer. barvni film **BONNIE IN CLYDE**

21. decembra jugosl. barvni film **KRVAVA MAKEDONSKA SVATBA**

Kino KRANJSKA GORA

14. decembra amer. barvni CS film **NASILJE V JERICHU**

15. decembra jug. barvni film **KRVAVA MAKEDONSKA SVATBA**

19. decembra amer. barvni film **GOSPOD Z LJUBEZNIJO**

21. decembra amer. barvni film **BONNIE IN CLYDE**

Kino ŽIROVNICA

15. decembra amer. barvni CS film **NASILJE V JERICHU**

22. decembra amer. barvni film **BONNIE IN CLYDE**

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru strojnega vzdrževanja ter IO sindikalne organizacije se iskreno zahvaljujem za pomoč, ki sem jo prejel ob moji dolgotrajni bolezni.

Franc Strajnar
strojno vzdrževanje

ZDRAVLJENJE

Živali lahko zdravimo s serumom — hiperimunij serumom — hiperimunij prebolevnikov. Poškodbe v ustih, na okončinah in vime-nu obdelujemo z razkužili, medtem ko srce podpiramo s kofeinom ipd.

OBRAMBA

Živali lahko zavarujemo pred boleznijo s cepivom. Uspešno je le v primeru, če je pripravljeno iz tipa, ki živali ogroža oz. iz vseh treh tipov (A, B, C). Tem zahtevam ustreza t.i. SMITH-WALDMANNOVO polivalentno cepivo, kjer je mrtev virus vezan na aluminijev hidroksid. Z njim cepimo pod kožo. Odpornost se pojavi nekako po enem tednu,

ZAHVALA

Ob prerani in boleči izgubi naše zlate in dobre mame

STANISLAVE TVDRY

se iskreno zahvaljujem dr. Tancarju in dr. Čehu za požrtvovalno zdravljenje. Prav lepa hvala tov. Zajčevi, Kranjčevi, Košakovi, Kramar, jevi in Dimcevi za izredno lepo pozornost ter vsem ostalim sosedam, katere so ji v najtežjih trenutkih stale ob strani in ji nudile vso pomoč pri njeni dolgotrajni in zahrbtni bolezni. Lepa hvala vsem vaščanom, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeno zadnje počivališče. Prav tako se zahvaljujem za darovane vence in cvetje ter voznikom osebnih avtomobilov za dragocene usluge. Lepo se zahvaljujem vodstvu Železarskega izobraževalnega centra za venec ter vsem sošolcem, ki so našo dobro mamo spremili na njeno zadnji poti.

Zaljuči: sinovi Stanko, Zmago in Riko z družina-ma in brat Anton Ko-stanjšek

ZAHVALA

Ob prerani izgubi predra-gega brata, strica in svaka

IVANA MAVEC

se najlepše zahvaljujem zdravnikom in osebju inter-nega oddelka bolnišnice Je-senice za skrbno in požrtvo-valno nego v času njegove bo-lezni, enako naj bodo zahva-ljeni tudi sosedje iz Mojstra-ne za nesebično pomoč v ža-lostnih dneh, nadalje se naj-lepše zahvaljujem združeni gobji na pihala in pevskemu zboru za lepo glasbo ob nje-govem slovesu. Prav tako pri-srčna hvala tovarišema Tu-šarju in Smoleju za tople po-slovljne besede ob odprtem grobu.

Najlepša hvala tudi vsem prijateljem in znancem, ki so ga spremili na njegovi zad-nji poti, mu darovali cvetje in mu kakor koli pomagali.

Zaljuči: sestre Franc-ka, Micka, Julka in brata Jože in Slavko ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi drage, lju-bljene žene

JERICE KOBAL

se iskreno zahvaljujem vsem sosedom, znancem in prijate-ljem z Jesenic in Gorij, ki so jo v tako velikem številu spremili in se poslednjič po-slovili na njeni zadnji poti v prerani grob.

Prav lepa hvala vsem daro-valcem vencev in cvetja. Prisrčna zahvala zdravnikom dr. Brandstetterju in dr. De-beljakovi ter strežnemu oseb-ju internega oddelka jeseniške bolnice za njihovo skrbno nego.

Posebna zahvala za skrbno zdravniško pomoč v dolgolet-nem zdravljenju dr. Čehu in vsem, ki so ji na kakršenko-li način lajšali težke bolečine zahrbtni bolezni v zadnjih dneh njenega življenja.

Zahvaljujem se godbi, pev-cem za lepe žalostinke in po-slovljne besede tov. Zupanu ob odprtem grobu.

Se enkrat prisrčna hvala sorodnikom in vsem, ki so mi priskočili na pomoč v težki bolezni in jo spremili na njeni zadnji poti.

Zaljuči mož Miha in vse sorodstvo.

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru trans-portnih služb se najlepše za-hvaljujem za denarno pomoč v času bolezni.

Anton Trstenjak
promet

ZAHVALA

Ob smrti naše ljubljene mame

TEREZIJE BERCE

se iskreno zahvaljujem vsem sostanovalcem, Društvu upo-kojencev in vsem, ki so ji darovali vence in šopke cve-tja ter vsem, ki so na kakr-šenkoli način pomagali ob smrti naše drage mame.

Zaljuči: sin z ženo, hčer-ka z družino in ostalo so-rodstvo.

Turnir mladih odbojkarjev

V počastitev dneva republi-ke je mladina gimnazije in TSS Jesenice priredila turnir v odbojki. Udeležile so se štiri ekipe in so odigrale štiri tekme.

Rezultati tekem so nasled-nji:

Tretji : četrti r. gimnazije 2:0, TSS : četrti r. gimnazije 2:1, TSS : komb. ekipa gimn. 2:0, OK Jesenice-mladinci : SSD Kovinar 2:1.

Iz rezultatov je razvidno, da je ekipa TSS Jesenice ime-la tokrat uspeh, saj je zma-gala v vseh treh tekmah. Mladinci gimnazije pa zaslu-žijo pohvalo zaradi množič-ne udeležbe. Nastopili so s tremi kompletnimi ekipami. Nastopilo je na tem turnirju kar trideset mladih igralcev, kar je zelo perspektivno za nadaljnji razvoj odbojke na Jesenicah in v okolici.

Turnir je bil odigran v te-lovadnici doma TVD Partizan. Ta dvorana zelo ustreza, žal pa je bila na razpolago samo tri ure.

Vse tekme je sodil profe-sor Jože Oblak.

Mladina gimnazije bo v počastitev dneva JLA organi-zirala podobno tekmovanje v košarki. Tekmovanja naj bi se udeležilo čim več ekip, ki bi bile sestavljene iz igral-cev istega letnika na šoli.

Uprava SSD Kovinar pa pripravlja noveletni turnir v odbojki za mladinke.

T. S.

PREKLIC

Preključim vse žalivke, ki sem jih izrekel proti Mar-janu Hafnerju z Jesenic.

Avust Brus
Mojstrana 132

živalih najdemo še krvavo vneto črevesje.

GOVEDO zboli na paši po-gosto na parkljih, medtem ko v hlevih redko. PRAŠIČI zboliijo običajno na nogah, pri čemer začno nenadoma šepati. Značilnost so veliki mehurji na rilcu. OVCE še-pajo večinoma na obe pred-nji ali na obe zadnji nogi. Vime je prizadeto samo med mlečnostjo. KOZE drže usta zaprta in škrtajo z zobmi. Slinjenja ne opazimo, če-prav zboliijo tako na park-ljih kot v ustih. SESNA TE-LETA, SESNI PUJSKI, SE-SNA JAGNJETA in KOZ-LIČKI kažejo hude prebavne motnje, ki jih spremlja dri-ska. Značilnost je še visoka smrtnost, do 85%.

doseže svoj višek po treh tednih in traja približno eno leto. Učinkovitost cepljenja je pri govedu dosti večja kot pri drobnici in prašičih. SIP izbruhne tudi pri cepljenih živalih, če je cepivo nepra-vilno pripravljeno. Cepivo lahko postane neučinkovito, če se med boleznijo spre-me-ni tip virusa. Do tega naj bi prišla zaradi ponovne okužbe živali, ki je SIP že prebole-la. Spremembo si razlagamo s prilagoditvijo virusa na nove razmere.

Najuspešnejša obramba proti SIP je tako imenovana STAMPING OUT metoda, ki nosi ime po deželi, kjer jo dosledno izvajajo. Načelno gre za pobijanje bolnih in sumljivih živali, vključno njih neškodljivo odstranje-

vanje. Pri tem načinu dela je odločilnega pomena hitra ugotovitev bolezni, kajti po-stopek je neprimerno lažji, če je prizadetih malo živali. Uspešna je predvsem v izo-liranih deželah (Anglija, ZDA), medtem ko se je po-kazalo, da jo je na evrop-ski celini koristno dopolniti s cepljenjem.

Pri nas sestavlja metodo izkoreninjenja v glavnih po-tezah:

1. zapora, ki obstoji v omejitvi premikov ljudi in živali na prizadetih gospo-darstvih in na vseh gospo-darstvih v okolici;
2. pobijanje vseh živali na prizadetih gospodarstvih in odstranjevanje trupel;
3. cepljenje živali, ki so

dovzetne za SIP v ogroženih gospodarstvih;

4. razkuževanje zemljišč, hlevov, stanovanj, predme-tov, ljudi;

5. nadzor mlekar, gostin-skih podjetij (oddajanje po-mij).

Zatiranje SIP vodi zvezna ali republiška veterinarska uprava prek komisij. Na razpolago mora biti dovolj strokovno usposobljenih lju-di, ki nadzorujejo izvajanje ukrepov in opozarjajo ljudi o nevarnosti SIP, da ne pri-de do podcenjevanja nevar-nosti in prikrivanja bolezni iz različnih vzrokov.

Franci Vidic
absolvent veterine

Letošnji trening alpskih smučarjev v Cerviniji

Smučarsko društvo Jesenice je poslalo letos devet smučarjev s trenerjem vred na prve priprave na sneg v Centralne Alpe v Cervinijo, na švicarsko-italijanski meji. Za trening so bili določeni: Mirko Klinar, Pesjak, Leskovšek, Marolt, Svetina, Stare, Pogačnik in Štravs. Pohvaliti je treba vnebo Olge Vilman in Brankota Aleša, ki sta se odpeljala na trening na svoje stroške. K temu bi pripomnil, da na Jesenicah ne bomo imeli nikdar dobrih članic, če se bodo morale vzgajati na svoje stroške.

Zaradi štednje je bil prevoz izvršen z lastnimi osebnimi avtomobili, ki so morali nositi vsak približno obtežitev šestih ljudi, če upoštevamo vso priljago. Trije avtomobili v 12 urah kljub mobilni so znožili pot v enem vsem obvozem. Prek vse severne Italije je ležala gsta megla, ki je povzročila v okolici Brescie masovno trčenje tovornjakov in osebnih

Tekmovanje za alpski pokal Jesenice : Cortina - Doria 4 : 0

Cortina je bila na Jesenicah vedno trd nasprotnik domačega moštva in je zato tudi zanimanje gledalcev bilo vedno veliko. Začetek srečanja je bil presenetljiv, že po nekaj sekundah igre je Mlakar dosegel regularen gol, katerega pa sta sodnika razveljavila. Domačini so pritiskali z vsemi močmi in goste povsem stisnili v obrambo, kjer pa so se vsi strelci odbijali od izvrstnega vratarja Siemona, ki je kljub njegovim letom bil najboljši igralec gostov. Kljub temu pa na prvi gol ni bilo treba dolgo čakati. Bogo Jan je iz zelo težke situacije spretno prevaril vratarja in dosegel prvi zadetek za domače moštvo. Igra skozi celo tretjino ni popustila v tempu. Gostje so bili enakovredni nasprotniku, vendar so imeli pred seboj razpoloženega vratarja Kneza, ki je v tem srečanju bil nepremagljiv. V 18. minuti je Mlakar dosegel še drugi gol in povečal vodstvo domačih na 2:0.

V drugi tretjini so gostje nevarno pritiskali na vrata Kneza in imeli štiri skoraj stoodstotne priložnosti za dosego gola, vendar so vse ostale neizkoriščene.

Prednost dveh golov pred zadnjo tretjino ni bila »velika«, zato sta oba nasprotnika poizkušala na vsak način doseči še kakšen gol. Domačini so ponovno najprej po B. Janu in nato še po Ivu Janu dosegli dva gola in zasluzeno visoko premagali odlično moštvo Cortine.

Gledalci so ponovno zadovoljivo zapuščali stadion Podmežakljo. Torkovo srečanje prav gotovo sodi med najboljše, kar smo jih videli v letošnji sezoni. Vsi igralci so se borili od začetka do konca in s kombinatorsko igro prikazali prvovrsten hokej.

vozil. Videli smo čez petdeset popolnoma razbitih vozil. Promet na obvoznih cestah je šel po polzevo, tako smo izgubili najmanj dve uri z obvozi. Pristojbine za avtoceste so sicer visoke, okroglo 5.000 lir za obe smeri do Cervinije, toda glede na mirno, hitro in razmeroma brezskrbno vožnjo so prava blagodat za živce. Svetina je sicer imel vso pot nekakšne opravke za »dizo«, toda kljub temu smo se našli na cilju razmeroma točno.

V istem času so vadili v Cerviniji tudi Čehi in Italijani. Od Italijanov smo se mnogo naučili v pogledu najnoveših veleslalom tehnik, njihov trener je olimpijski zmagovalac iz Squaw Waleya Francoz Jean Wuarnet. Vadili so ves teden samo veleslalom in popoldne smo večkrat vadili skupaj z njimi. S Čehi smo vadili smuk. Tudi oni stoje v pogledu znanja že zelo visoko, precej pred nami. Zato nam je vadba tudi v tem pogledu mnogo koristila. Tekmovalci so mnogo pridobili v smuku. Vreme je bilo sedem dni idealno lepo, brez oblaka, brez vetra, enakomerna temperatura malo pod ničlo, sneg suh in hiter, vidljivost odlična. Pogoji za vadbo so bili idealni. V teh višinah (med 2.600 m in 3.500 m) je vreme lahko izredno neprimerno za uspešno vadbo, že samo oblačnost povzroči skoraj nemogočo vidljivost.

Tekmovalci so izkoristili lepo vreme do skrajnih možnosti. Dnevno so opravili osem do deset voženj s pomočjo hitrih gondolskih žičnic. Če upoštevamo, da je trening proga dolga 6 do 7 km, potem si lahko mislimo, kakšen napor je presmucati dnevno 60 do 70 km.

Nihče ni zapadel v krizo, kar dokazuje, da so bili v redu kondicijsko pripravljene. Izvedli smo tudi dve trening tekmi, rezultatiti so samo približno točni, ker nimamo oddajnikov za take daljave. Izkazali so se Klinar, Marolt, Pesjak in Pogačnik. Mirko Klinar je, kot kaže, prebolel težko poškodbo pred dvema leti in se spušča ponovno zelo zamožestno in sigurno v smuku. Ostane pa še vedno odprto vprašanje, če je to tudi prav. Mlajši člani mu slede zelo tesno za petami in ta napredek je razveseljeval. Razlike med najboljšimi in najslabšimi se bile razmeroma majhe. Na tekmah v bližnji bodočnosti bo potrebna kljub vsemu treningu velika borbenost, kajti tudi konkurenca pridno trenira.

Zakaj hodi večina evropskih smučarskih nacij vadit prav v Cervinijo? Zato, ker so tu za zgodnjo zimo in jesen primerne proge, ker pade sneg med 2.000 m in 3.500 m nadmorske višine že v začetku novembra; ker je v novembru navadno lepo vreme; ker v tem času še ni mnogo gostov in so cene zato nizke, predsezonske; ker so steze dolge in urejevalne; ker so za tekmovalce pripravljene posebne proge, ki so za turiste zaprte. Z eno besedo: pogoji so najboljši. Francozi in Avstrijci imajo prav tako že ob tem času sneg doma, toda pridejo vedno na vadbo v Cervinijo.

Tekmovalci Jesenic so v sedmih dneh presmucali okoli 400 km in to jim bo gotovo koristilo.

Naslednja vadba bo v Heiligenblutu v Avstriji v slalomu in veleslalomu. Te vadbe se bo udeležil tudi eden najboljših jugoslovanskih smučarjev Peter Lakota, vodja odprave pa bo Niko Štravs. Heiligenblut je primeren zaradi nizkih cen v predsezoni, saj je penzion z žičnico vred nižji kot v Kranjski gori.

Tekmovalno sezono pričakujemo z največjim zanimanjem in prav nestrpnostjo. -il

Kvalifikacijsko tekmovanje v keglanju na ledu za izbor jugoslovanske reprezentance za EP

11. in 12. januarja 1969 bo v Celovcu evropsko prvenstvo v kegljanju na ledu v disciplinah: moštveno, posamezno bližanje in zbijanje ter met na daljavo. Naša reprezentanca bo sestavljena iz štirih moštev po pet tekmovalcev.

Zveza za kegljanje na ledu Slovenije že izvaja tekmovanje za izbor reprezentance. Po programu je določeno, da se do 15. decembra izvede šest moštvenih turnirjev na katerih tekmuje osem moštev z Bleda, Kranjske

gore in Jesenic. To so moštva, člani I. lige, ki so dosegli rezultate do osmega mesta za prvenstvo Slovenije.

Do sedaj so bila tri tekmovanja, ki so dala naslednje rezultate:

1. Jesenice — Vister, 28 točk, 2. Balinarski klub Jesenice, 27 točk, 3. Jesenice — Drinovec, 23 točk, 4. Kranjska gora — Markelj, 23 točk, 5. Jesenice — Hudrič, 21 točk, 6. Kranjska gora — Petraš, 18 točk, 7. Jesenice — Zbontar, 16 točk in 8. Bled Kokalj, 12 točk. D. E.

Šah za dan republike

Dan republike so šahisti DPD Svobode France Mencinger Javornik — Koroška Bela proslavili z brzoturnirjem, na katerem je sodelovalo 13 igralcev. Prvo mesto je osvojil Vinko Zorman pred Lavričem in Jamarjem.

Brzopotezni prvak sekcije je postal Zorman, ki je ob vsakomesečnem turnirju trdo nabiral točke. Za njim sta se uvrstila Tomšič in Zupan. S tem je dobil Zorman pokal v trajno last. Doseženo prvo mesto pa so še imeli ob mesečnem turnirju: inž. Noč, Zorman, Milutinović in Tomšič enkrat in Zupan trikrat, vendar je proti koncu vedno bolj popuščal. Prvo in drugo mesto pa so še delili:

Česnik, Modre in Kostanšek.

V nedeljo je bil začetek finala RANG turnirja, v katerem igra 16 članov. Presenečenje je bilo že v prvem kolu, ko je Drago Pančur premagal Zorman, ki je letos sodeloval na članskem prvenstvu Gorenjske. Tekmovanje postaja že v začetku zelo zanimivo in so vsi izgledi, da se hočejo mladi igralci spraviti na vrh. Prvak sekcije, inž. Noč, se bo moral zelo potruditi, da bo ponovno osvojil najvišji naslov. Ko bo turnir zaključen, se bodo igralci takoj pridružili tekmovanju za proslavo stoletnice Železarne.

Ivan Zupan

Hokej Igre kot v najboljših dneh

Hokejski dogodki na igrišču Podmežakljo dobivajo spet svojo vrednost. Forma igralcev se vidno izboljšuje, tako da so zadnja srečanja pomenila za moštvo pravo renesanso. Številni navijači domačega moštva so po slabši igri proti Olimpiji skoraj obupali, saj jih v domačem prvenstvu navdušujejo le goli, ne pa toliko zmage, ki so samoumevne že v naprej. Golov pa je ravno proti Olimpiji ni bilo veliko manj kot prejšnja leta, pa čeprav letos Olimpija ni dosti boljša.

Sobotno srečanje proti beograjskemu Partizanu je prineslo popolno zadovoljstvo za domače navijače, ki so uživali ob dobri igri vseh treh domačih napadov, predvsem pa ob čudoviti obrambi vratarja Šemšedinovića, ki bo z vratarjem Knezom dostojno branil državne barve na bližnjem svetovnem prvenstvu v Ljubljani. Kolektivna igra in tempo skozi vseh šestdeset minut so dali igri še posebno vrednost, saj so igralci dokazali, da je le kolektivna igra osnova za dobro igro in visoke zmage.

Moštvo Kranjske gore pa je za spremembo od svojih starejših tovarišev v nedeljo

igralo precej ležerno, kot da se je že v naprej pomirilo s porazom. Fantje v teh letih ne bi smeli nastopati takobrez volje in borbenosti, saj so svojo hokejsko kariero šele pričeli. Na igrišču se je treba boriti do maksimuma in če je šele potem srečanje izgubljeno, je nasprotnik resnično boljši. Tako pa je Partizan na lahek način odnesel dve dragoceni točki, ki bi po igri v prvih dveh tretjinah lahko ostali tudi doma.

Državno prvenstvo v hokeju na ledu tako že dobiva prve zaključke in upravičene kritike, glede na razpored srečanj in same organizacije. Edina sreča je, da naše moštvo tekmuje tudi v tekmovanju za alpski pokal in v pokalu evropskih prvakov, kjer so vsaj nasprotniki veliko boljši in igre kvalitetno dobre ter razburljive.

JESENICE : PARTIZAN 10:0 (2:0, 4:0, 4:0)

Pred približno tisoč gledalci so v sobotnem srečanju domači igralci visoko premagali moštvo Partizana, ki se je samo v prvi tretjini uspešno branilo pred napadi domačega moštva. Gledalci so po nekaj slabih igrah prišli v soboto spet na svoj račun, saj so lahko uživali v hitrih akcijah domačega moštva. S tako igro v prihodnje bo igrišče Podmežakljo še privlačilo številne privržence hokeja, da bodo ponovno našli svoje zadovoljstvo ob dobrih igrah, predvsem pa ob igranju na gol razliko. Pri gostih se je posebno odlikoval vratar Šemšedinović, ki je branil v izvrstni formi, vendar je žal pred koncem srečanja obnovil staro poškodbo kolena in srečanja ni dočkal do konca.

Strelci za Jesenice: Felc 2, I. Jan 2, Smolej 2, Mlakar 2, Ravnik 1, Klinar 1.

KRANJSKA GORA : PARTIZAN 1:7 (0:1, 1:2, 0:4)

V srečanju s Partizanom so Kranjskogorci imeli nekaj možnosti, da osvojijo obe točki, saj se je prejšnji večer poškodoval vratar gostov Šemšedinović. To pa je bilo samo upanje, ki pa je kmalu izplahnelo, saj so gostje že v tretji minuti dosegli prvi gol. Rezervni vratar gostov je pri posredovanju imel precej sreče, še več pa so bili domačini nespretni pri streljanju na gol in niso znali izkoristiti tudi stoodstotnih priložnosti. Po drugi tretjini so domači igralci popolnoma popustili in dovolili gostom, da so dosegli visoko zmago.

Strelci za Kranjsko goro: J. Šebjanič 1.

Strelci za Partizan: Mater 3, Rebrača 1, Korončič 1, Perović 2.